

Täysistunto

Torstai 20.2.2025 klo 16.00—21.33

3. Valvottu käyttötila huumeita käyttäville

Kansalaisaloite KAA 3/2023 vp
Valiokunnan mietintö StVM 30/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsitteilyn pohjana on sosiaali- ja terveystoiminnan mietintö StVM 30/2024 vp. — Keskustelu. Sosiaali- ja terveystoiminnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että lainvalmistelu huumausaineiden käyttötilakokeilun mahdollistamiseksi käynnistettäisiin mahdollisimman pian. Valiokunta on asiaa selvittänyt ja saanut myöskin lakivaliokunnalta asiaa koskevan lausunnon.

Lakivaliokunta on omassa lausunnossaan käsitellyt käyttötilojen perustamista toimialansa mukaisesti rikosoikeudellisen sääntelyn näkökulmasta. Huumausaineiden käyttötiloista ei ole Suomessa nykyistä sääntelyä. Voimassa oleva sääntely myös estää käyttötilojen perustamisen tällä hetkellä tämän yleiskiellon mukaisesti. Kiellosta voidaan kuitenkin lainkohdan mukaan poiketa lääkinnällisissä, tutkimuksellisissa ja valvonnallisissa sekä teollisen käytön tarkoituksissa siten kuin niistä erikseen huumausainelaisissa tai muualla laissa säädetään.

Lakivaliokunta on lausunnossaan käsitellyt käyttötiloja myös EU-oikeuden ja kansainvälisen oikeuden näkökulmasta sekä tarkastellut muiden maiden käyttötiloja koskevia sääntelyratkaisuja. Lausunnon mukaan kansainväliset huumausaineyleissopimukset tai EU-lainsäädäntö eivät muodosta estettä huumausaineiden käyttöhuonekokeilulle. Lakivaliokunta ei lausunnossaan ota siis kantaa siihen, tulisiko kansalaisaloitteessa ehdotettua lainvalmistelua huumausaineiden käyttötilojen kokeilemiseksi käynnistää, koska ehdotus liittyy pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alaan. Suomen huumausainepolitiikka on pitkään perustunut huumeiden käytön ja hallussapidon laajaan kieltoon ja rangaistavuuteen. Toisaalta lakivaliokunnassa todetaan, että on samalla kyllä olemassa myös ymmärretty tarve tuki- ja hoitotoimenpiteille ja on korostettu nimenomaan valiokunnan toimesta sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteiden ensisijaisuutta.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystoiminnan saaman selvityksen mukaan käyttötilojen ensisijainen tavoite olisi nimenomaan estää huumeiden käytön aiheuttamaa yliannostuskuolematilannetta, vähentää kuolleisuutta, ehkäistä veriteitse tarttuvien tautien leviämistä, epähygienisestä pistämisestä aiheutuvia vaikeita komplikaatioita ja tästä eri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

koissairaanhoidolle koituvaa taakkaa sekä yhteiskunnalle aiheutuvia merkittäviä kustannuksia ja pienentää yleistä sairastavuutta. Toinen tavoite on huumeita käyttävien ihmisten ohjaaminen päihdehoitoon, muita haittoja vähentäviin palveluihin sekä yleisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Käyttötiloihin hakeutumalla huumeita käyttävät ihmiset saisivat myös sosiaalista tukea ja mahdollisuuden rakentaa luottamuksellisia suhteita ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan vähentää huumausaineiden käyttöön liittyvää häpeäleimaa ja edistää näiden ihmisten integroitumista yhteiskuntaan. Käyttötilojen tarkoituksena on tavoittaa nimenomaan vakavasti syrjäytyneitä, suomenalaisia huumeita käyttäviä ihmisiä ja ohjata heitä muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä päihdehoidon piiriin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan käyttötilojen hyödyistä on kertynyt kansainvälistä näyttöä muun muassa tartuntatautien ja pistoinfektioiden ja yliannostusten ehkäisyssä — esimerkkejä löydätte sieltä valiokunnan mietinnöstä. Huumeiden käyttöön liittyvät komplikaatiot ja yliannostukset kuormittavat nimenomaan ensihoitoa, päivystystä ja erikoissairaanhoitoa, siinä yksi esimerkki. Erikoissairaanhoidon kuormitusta lisäävät myöskin huumeiden pistokäyttöön liittyvät vakavat, hoitamattomina henkeä uhkaavat infektiot, joita hoidetaan useimmiten vaativasti ja pitkään ja viikkojen ajan erikoissairaanhoidossa, jos näin huonosti käy. Käyttötiloissa olisi mahdollista tarjota kohdennettuja sosiaali- ja terveysalan palveluita kaikkein heikoimmassa asemassa oleville mielenterveys- ja päihdesairauksista kärsiville ihmisille. Mutta käyttötilat eivät kuitenkaan yksinään ratkaise ongelmaa, jos samanaikaisesti hoitopaikkoja ei yksinkertaisesti ole tai palvelujärjestelmä, palvelujen saatavuus, ei jostain syystä toimi.

Käyttötilojen hyötyjen lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on käyty läpi käyttötiloihin liittyviä haittapuolia ja riskejä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy useisiin lakivaliokunnan lausunnossa esiin nostettuihin huoliin. Lakivaliokunnan lausunnon pohjalta käyttötilakokeilun mahdollistaminen edellyttäisi laaja-alaista sääntelyä useista muistakin seikoista, kuten toiminnan tavoitteista, sisällöstä, kohderyhmästä, sallituista päihteistä, henkilökunnan ja asiakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista sekä turvallisuuteen ja valvontaan liittyvistä kysymyksistä ja totta kai yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Myöskin järjestämistapa täytyisi pohtia. Ja tärkeätä on myöskin se, mihin lakiin tämä tulisi. Lakivaliokunta toteaa, että se pitäisi sijoittaa muualle kuin rikoslakiin, ja tätä kautta alueellisia kokeiluja tai ylipäätäänkään lähtökohtaa rangaistavuudesta poikkeamiseksi ei tulisi tehdä — nimenomaan lakivaliokunnan mielestä — rikosoikeudellisella alalla.

Arvoisa puhemies! Käyttötilojen riskinä on pidetty huumeiden käytön ja kysynnän ja siten myöskin huumeikaupan lisääntymistä käyttötilojen läheisyydessä. Esille on tuotu myös, että käyttötilojen perustaminen voidaan myös tulkita viestiksi siitä, että huumausaineiden käyttöön suhtaudutaan aiempaa sallivammin, mikä voi lisätä huumausaineiden käyttöä ja kysyntää.

Arvoisa puhemies! Sitten valiokunnan johtopäätöksiin:

Ensinnäkin on hyvä todeta, että huumeiden kokeilu ja käyttö alkavat usein alaikäisenä ja alaikäiset kärsivät huumeiden käytön aiheuttamista terveyshaitoista. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että huumeita käyttävien alaikäisten ja nuorten hoitokäytäntöjen, lääkeshoidon, hoitoonohjausjärjestelmän, palvelukokonaisuuden ja palveluiden ketjujen ongelmiin etsitään ratkaisuja käyttötilakokeilusta riippumatta Onnettomuustutkintakeskuksen tekemän selvityksen ja siihen sisältyvien suositusten pohjalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Valiokunta huomauttaa, että nuorista huumeiden käyttöön kuolleista alle prosentti oli ollut kuollessaan tai viimeisen elinvuotensa aikana korvaushoidossa, yli 25-vuotiaista korvaushoidossa oli ollut 13 prosenttia. Tämä tukee valiokunnan näkökulmasta sitä johtopäätöstä, että hoitoonpääsyyn liittyvät ongelmat ovat ainakin osasy syy nuorten huumekuolemiin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että viime hallituskauden lopussa voimaan tulleesta mielenterveyden hoidosta, päihde- ja riippuvuushoidosta sekä sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyöstä säädetystä uudesta uudistuksesta on myös toivottavasti tulossa apua, ja tätä kautta hyvinvointialueelle on varattu jo silloin uudistuksen toteutumiseen tarkoitettu rahoitus.

Ottaen huomioon kaikki edellä toteamani puolesta- ja vastaan-argumentit valiokunnan enemmistö tuli tätä kansalaisaloitetta käsitellessään lopulta siihen tulokseen, että viime aikoina toteutetut hallinnon, palvelulainsäädännön ja toiminnan muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon alalla ovat sellaisia, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ei pidä nyt perusteltuna periaatteellisesti merkittävien muutosten tekemistä Suomen huumausainepolitiikkaan, joten valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hylkäisi tämän kansalaisaloitteen.

Tähän sisältyy myöskin vastalause vasemmistoliiton, sosiaalidemokraattien ja vihreiden toimesta. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja Kiuru. — Edustaja Räsänen, Päivi. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Ennen debatin avaamista myönnän kolme ennalta jonottaen varattua puheenvuoroa.

17.11 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Huumeiden käyttö ja kokeilu ovat yleistyneet Suomessa koko 2000-luvun ajan, ja samaan aikaan ovat lisääntyneet myös huumeisiin liittyvät kuolemat. Vuonna 2023 huumekuolemia oli kaikkiaan 310, ja huolestuttavaa on, että joukossa on paljon nuoria.

Kansalaisaloitteessa, jota sosiaali- ja terveysvaliokunta siis ehdottaa hylättäväksi, esitetään huumeidenkäyttöhuoneita keinoksi vähentää huumehaittoja. Huumeiden myyminen, ostaminen ja hallussapito säilyisivät edelleen kiellettyinä myös matkalla käyttöhuoneeseen. Ensimmäinen kysymys onkin, miten huumeita voitaisiin laillisesti käyttää, kun niitä ei saisi laillisesti huoneeseen hankkia eikä kuljettaa. Olisi ongelmallista, että laitton huumekauppa ja kuljetus pyörisivät käyttöhuoneiden ympärillä.

Alueellinen kokeilu muodostaisi myös yhdenvertaisuusongelman. Teon rangaistavuus riippuisi siitä, millä hyvinvointialueella huumeita käytetään.

Sveitsi on pisimpään käyttöhuoneita käyttänyt maa, mutta siellä on silti Euroopan korkeimmat huumeriippuvuuden lukemat. Norjassa käyttöhuoneet eivät ole vähentäneet huumekuolemia. Albertan provinssi Kanadassa valjasti huumeidenkäyttöhuoneet taisteluun yliannostuskuolemia vastaan. Vaikutuksia selvittänyt työryhmä havaitsi alueen rikollisuuden kasvaneen, huumekaupan aktivoituneen ja huumeiden käyttämisen muualla kuin käyttöhuoneissa lisääntyneen. Likaisia neuloja löytyi alueelta runsaasti aiempaa enemmän. Myös Kanadan Ontariossa on tuoreeltaan ryhdytty nyt sulkemaan terveysministerin päätöksellä käyttöhuoneita.

Monesti niin sanottuja haittoja vähentävän huume politiikan mallimaana on pidetty Portugalia, jossa rangaistavuuden poistaminen jo 20 vuotta sitten, painopisteen siirtäminen hoitoonohjaukseen ja käyttöhuoneet ovat tulleet kalliiksi. Huumausaineiden käyttö on li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

sääntynyt, esimerkiksi kannabiksen käyttäminen on yleistä alaikäisten ja nuorten keskuudessa.

Käyttöhuoneiden ympärille syntyvät ongelmat vaikeuttaisivat niiden sijoittelua. Tilojen lähiympäristössä asuvat kohtaisivat lisääntyviä häiriöitä ja turvattomuutta. Käyttöhuoneiden lähellä tapahtuva katukauppa, koska jostakin ne huumeet on ostettava, lisää huumeiden kysyntää ja siihen liittyviä ongelmia.

Suomessa myrkytyskuolemista aivan valtaosa, noin 80 prosenttia, aiheutuu pitkävaikutteisen buprenorfiinin, eli Subutexin, ja muiden keskushermostoa lamaavien aineiden samanaikaisesta käytöstä, jossa vaarallinen myrkytystila saattaa kehittyä hitaasti, useiden tuntien kuluttua, henkilön jo poistuttua käyttötiloista. Opioidien ja keskushermostoa lamaavien aineiden samanaikainen sekakäyttö voi aiheuttaa kuolemaan johtavan hengityslaman matalillakin pitoisuuksilla, ja, mikä merkillistä, kuolema tapahtuu usein henkilön nukkessa. Aamuyö on yksi tyypillisistä ajankohdista, ja siinäkin käyttöhuoneesta ei olisi apua.

Monissa muissa maissa myrkytyskuolemia aiheuttavat lähinnä nopeavaikutteiset opioidit, kuten heroiini sekä synteettiset opioidit, kuten fentanyyli, jolloin hengenvaarallinen tila syntyy huomattavasti nopeammin.

On huomattava myös, että vastalauseessakaan ei ehdoteta käyttöhuoneita avattaviksi alaikäisille nuorille. Silloin myöskään nämä vastalauseessa tavoitellut hyödyt eivät heihin kohdistuisi.

Terveydenhuollon henkilökunnalle käyttöhuoneet muodostaisivat eettisen ristiriidan. Lääkärin ja hoitajan tehtävä on kaikissa oloissa edistää potilaan terveyttä, mutta käyttöhuoneessa jouduttaisiin tukemaan asiakkaita vahingoittamaan ja myrkyttämään itseään. Käyttöhuoneiden resurssit, etenkin pahenevan henkilöstöpulan aikana, olisivat pois muusta terveydenhuollosta, myös huumevieroituksesta ja kuntoutuksesta.

Poliisi pitää tärkeänä, että huumausaineiden käyttäminen on rikos, koska se mahdollistaa sen, että voidaan selvittää vakavampia rikoksia ja esimerkiksi huumausaineiden välittämistä lapsille ja nuorille.

Onnettomuustutkintakeskus julkaisi viime vuonna selvityksen nuorten tapaturmaisista huumekuolemista vuoden 2023 aikana, mikä oli todellakin tämmöinen huippuvuosi. Raportissa, sen johtopäätöksissä, ei suositella käyttöhuoneita, mutta sen sijaan korostettiin lastensuojelun kehittämistä. Hallitushan valmistelee parhaillaan lastensuojelun kokonaisuudistusta, ja on tärkeää, että raportin suositukset otetaan siinä yhteydessä huomioon.

Varhainen puuttuminen huumeriippuvuuteen on ensiarvoisen tärkeää. Huumeiden käytön tai hallussapidon rangaistavuus ei ole este, eikä saa olla este, hoitoon hakeutumiselle, sillä terveydenhoitohenkilökunnalla on vaitiolovelvollisuus ja myös poliisi ohjaa huumeidenkäyttäjää hoitoon. Ensikertalaista huumausaineiden käyttäjää ei sakoteta, ja alle 18-vuotiaiden kohdalla järjestetään puhuttelutilaisuus, jossa nuorelle tuodaan esille selkeä rikosoikeudellinen moite teosta, mutta tarjotaan mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteille ja tuelle päihitteettömyyteen. Poliisin ja terveydenhuollon yhteistyö onkin aivan avainasemassa hoitoonohjauksessa.

Käyttöhuoneiden tarjoama niin sanottu turvallisempi huumeidenkäyttö ei auta irrottamaan aineista vaan ennemmin vahvistaa riippuvuutta. Sen sijaan päihdesairauksista kärsiville tulee kehittää matalan kynnyksen palveluja, joissa on mahdollisuus terveysneuvontaan, hoitoonohjaukseen, myös tuettuun asumiseen ja työllistymiseen. Tarvitaan myös helppopääsyä huumevieroitukseen ja kuntoutukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Arvoisa puhemies! Päihteiden käyttäjille on annettava aito mahdollisuus toipua, ja heitä on tuettava aineista irtautumisessa, ei käytön jatkamisessa henkilön oman hyvinvoinnin ja lähiyhteisön turvallisuuden kustannuksella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

17.18 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Eduskunnalle annetussa kansalaisaloittees-
sa ehdotettiin huumeidenkäyttöhuonekokeilun sallimista Suomessa. Sosiaali- ja terveysva-
liokunta päätti hylätä ehdotuksen. Olen valiokunnan kanssa täysin samaa mieltä: Suomes-
sa ei tule sallia minkäänlaisia piikityshuoneita. Mitä huumeisiin tulee, ainoa oikea ratkaisu
on täydellinen nollatoleranssi. Huumeet aiheuttavat vakavaa riippuvuutta, jopa ensimmäi-
sestä kokeilukerrasta alkaen, voivat tappaa ja tuottavat monenlaista kärsimystä, niin käyt-
täjälle itselleen kuin heidän läheisilleenkin.

Huume politiikan tulee aina perustua käytön ehkäisyyn ja matalan kynnyksen palvelui-
den saavutettavuuden parantamiseen eli siihen, että ihmiset eivät edes aloita huumeiden
käyttöä, ja jos aloittavat, heille tarjotaan riittävä tuki lopettaa se ja saada elämänsä takaisin.

Laillisten käyttötilojen tarjoaminen laittomien aineiden piikityspaikaksi ei auta yhtään
ketään. Se on pelkkää käytön mahdollistamista. Myös niissä maissa, joissa käyttöhuoneet
on jo sallittu, huumeiden käyttö on lisääntynyt. Aloitteen kannattajilla on tapana perustella
käyttötiloja joidenkin muiden maiden kokemuksilla. Ne eivät kuitenkaan päde Suomeen.

Käyttöhuoneet eivät ehkäisisi huume kuolemia Suomessa, koska muissa maissa kuole-
mia on aiheuttanut lähinnä heroiiniin yliannostus. Mietinnössäkkin kerrotaan Suomessa yli-
annostuskuolemien johtuvan pitkäaikaisvaikutteisten ja keskushermostoa lamaavien huu-
mausaineiden sekakäytöstä, jossa kuolema tapahtuu vasta useita tunteja käyttämisen jäl-
keen eli ei siis siellä piikityshuoneessa vaan vasta kauan sieltä lähtemisen jälkeen. Puhtaita
pistosvälineitä ja keskustelukontakteja on jo tarjolla terveystarjontapisteissä, näissä neu-
vontapisteissä. Niidenkään takia huume huoneita ei Suomeen tarvita.

Kuten mietinnössä nostetaan esille, käyttöhuoneen perustaminen ei myöskään tuo
alueelle yhtään vieroitushoitopaikkaa enempää. Päinvastoin, ne sitoisivat henkilökuntaa ja
resursseja, joita voitaisiin käyttää todelliseen päihteiden käyttäjien auttamiseen, ja sitä me
haluamme tehdä.

Mitä nämä huume huoneet sen sijaan toisivat? Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveys-
toimialan teettämän selvityksen mukaan ainakin huume kaupan lisääntymistä, huumeiden-
käyttäjien kerääntymistä alueelle, meteliä, roskaamista, järjestyshäiriöitä ja omaisuusri-
koksia. Näitkö aloitteen kannattajat siis haluavat lisää? Samoin huume huoneiden sallimi-
nen olisi selvä signaali huumeiden hyväksyttävyyden suuntaan, harppaus kohti liberaalim-
paa huume huone politiikkaa.

Yhteiskunnan viestin on oltava päivän selvä: turvallista huumeiden käyttö paikkaa ei ole,
älä käytä huumeita.

Arvoisa puhemies! Rajalliset resurssit tulee suunnata hallitusohjelman mukaisiin toi-
miin, jotta edes ne, jotka itse haluavat irti huumeista, saisivat siihen apua. Eli turvataan asi-
akkaiden tarpeita vastaavat erilaiset vaihtoehdot päihdehoitomalleihin. Lisätään esimer-
kiksi raittiuteen tähtäävän lääkkeettömän toipumisorientoituneen mallin käyttöä, kehitte-
tään raskaana olevien päihteidenkäyttäjien hoitoa, luodaan päihdehoidon kansalliset laa-
tukriteerit sekä pyritään ehkäisemään nuorten huume kuolemia. Niihin liittyvä hallituksen
ohjelma onkin juuri käynnistynyt, ja siihen on varattu 10,9 miljoonaa euroa vuosille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

2025—2027. Nämä hallituksen linjaamat keinot ovat vaikuttavaa ja kannatettavaa päihdepolitiikkaa, ei huumehuoneiden rakentelu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä. — Edustaja Hyrkön puheenvuoron jälkeen avaamme debatin. Vastauspuheenvuoroja voi jo pyytää, kuten monet ovat hoksanneetkin. — Olkaa hyvä.

17.23 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Jalkauduin pari vuotta sitten A-klinikkasäätiön vapaaehtoisten kanssa kaduille jakamaan aamupalaa ja tapaamaan ihmisiä, jotka liian usein jäävät vaille huomiota ja huolenpitoa. Kolmiolievät ja kahvit kelpasivat, samoin juttuseura. Vihreästä yleisestä vessasta ei löytynyt ketään, jälkiä kävijöistä senkin edestä. Julkiset vessat ovat jo nyt käytännössä huumeidenkäyttöhuoneita. Erona valvottuihin käyttötiloihin, joita monissa Euroopan maissa on perustettu, ne eivät ole puhtaita tai valvottuja eikä niistä saa ohjausta sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin.

Arvoisa puhemies! Huumeiden käyttö on lisääntynyt Suomessa koko 2000-luvun ajan. Tilastokeskuksen mukaan huumekuolemia oli vuonna 2023 enemmän kuin kertaakaan mittaushistorian aikana eli vuodesta 2006 lähtien. Vuonna 2023 käyrä kääntyi entistä jyrkempään nousuun ja nuorten huumekuolemat lähes kaksinkertaistuivat. Tämän pitäisi olla kansallinen hätätila.

On selvää, että nykyinen päihdepolitiikka ei kykene ratkaisemaan ongelmaa, uusia keinoja tarvitaan. Valvotut käyttötilat olisivat yksi keino vähentää huumekuolemia ja tavoittaa riippuvuussairausten takia yhteiskunnan laidalle joutuneita. Ne eivät siis suinkaan ole mikään hopealuoti kaikkiin päihteisiiin liittyviin ongelmiin mutta sitäkin enemmän täsmätyökalu, jolla voidaan pelastaa ihmishenkiä.

Arvoisa puhemies! Valvotuista käyttötiloista liikkuu paljon väärää käsityksiä, joten käydään hiukan läpi, mistä niissä on kyse. Kyseessä on tila, jossa huumeita ongelmallisesti käyttävät ihmiset voivat käyttää huumeaineita terveydenhuollon ammattihenkilön valvonnassa hygieenisesti sekä turvallisemmin kuin esimerkiksi kadulla. Valvottu käyttötila on eräänlainen turvallinen ja monipuolinen terveysneuvontapiste. Tutkimustiedon perusteella on näyttöä siitä, että käyttöhuoneet tavoittavat sellaisia syrjäytyneitä ja vaikeasti tavoitettavia henkilöitä, jotka pistävät huumeita kaduilla ja muissa julkisissa tiloissa. Käyttöhuoneet vähentäisivät veriteitse tarttuvia tauteja ja yliannostuskuolemia. Lisäksi ne voivat vähentää huumeiden julkista käyttöä ja näin parantaa ympäristön viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

Valvottuja huumeidenkäyttöhuoneita on toiminnassa useissa Euroopan maissa, ja Helsingin kaupunki on esittänyt jo vuonna 2018 sosiaali- ja terveysministeriölle tällaisen erillislain säätämistä, jotta kaupungissa olisi mahdollista kokeilla valvottua pistotilaa.

Valvotut käyttöhuoneet eivät ratkaise kaikkia päihdepolitiikan ongelmia, mutta ne olisivat tärkeä työkalu huumekuolemien vähentämiseen, huumeiden käyttäjien terveyden edistämiseen sekä ympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseen.

Arvoisa puhemies! Jätin kesäkuussa 2023 hallitukselle kirjallisen kysymyksen huumekuolemien ehkäisystä ja valvotuista käyttöhuoneista. Ministeri totesi tuolloin vastauksessaan, että hallitusohjelmassa ei ole näistä käyttötiloista linjattu. Kansalaisaloite on työkalu, jolla kansalaiset voivat nostaa politiikan agendalle tärkeinä pitämiään asioita, ja haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita, että olette puskenet työpöydällemme tämän mahdollisuuden osoittaa inhimillisyyttä ja empatiaa kovia kokeneita kanssa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

ihmisiämme kohtaan. Kansalaisaloite työkaluna vesittyy, jos sitä yritetään pakottaa hallitusohjelman ikeeseen. Koko työkalun pointti on tuoda esiin ratkaisuja, joita hallitus ei omin päin ole keksinyt tai päättänyt edistää. Hallitusohjelman ei pidä myöskään antaa sanella, mitä me eduskuntana, me kansanedustajat, hallitusohjelman ulkopuolisista ehdotuksista päätämme.

Arvoisa puhemies! Hallitus on ilmoittanut käynnistävänsä ohjelman nuorten huumekuolemien ehkäisemiseksi. Toivon tietenkin tälle ohjelmalle suurta menestystä, mutta pelkään pahoin, että se ei riitä. On nimittäin täysin kestänyt, että hallitus yhdellä kädellä laastaroi tätä vuotavaa avohaavaa ja toisella kädellä repii sitä auki. Leikkaukset esimerkiksi ehkäisevää, etsivää ja jalkautuvaa päihdetyötä tekeviltä järjestöiltä sekä nuorisotyöstä ovat omiaan pahentamaan tilannetta. Köyhyyttä ja osattomuutta syventävä politiikka voi pahimmillaan ruokkia ongelmaa entisestään.

Päihderiippuvuus on sairaus, ja sitä on hoidettava sellaisena. Jos todella haluamme ratkaista nuorten päihdeongelman ja katkaista huumekuolemien kasvun, meidän on tehtävä lääketieteeseen, päihdetyön ammattilaisten kokemukseen ja asiantuntijatietoon perustuvaa politiikkaa. Se tarkoittaa näiden valvottujen käyttötilojen lisäksi esimerkiksi päihde- ja mielenterveystyön tiiviimpää yhteyttä, korvaushoitojen saatavuuden parantamista, nuorten palveluiden vahvistamista ja myös anonyymien asiointien mahdollistamista sekä johdonmukaista työtä ylisukupolvisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Häpeä huumeriippuvuuden ympäriltä on purettava ja toisaalta lisättävä ymmärrystä päihdeiden haitoista. Selvää on myös, että hoitoonpääsyä ja avun hakemista on helpotettava. Ei voi olla niin, että huumeita saa helpommin kuin terapiaa. Tarvitaan myös lupaus siitä, että apua hakiessa ei joudu rikostutkintaan. Huumeiden käytön rangaistavuudesta luopuminen toki ratkaisisi tämän ongelman.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vielä yhden asian. Olen nimittäin lopen kyllästynyt siihen, että huume politiikan uudistamista vaativia poliitikkoja leimataan huume myönteiseksi. Nyt haloo, nuorten huume kuolemien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuosina. Nykymenossa roikkuminen se vasta huume myönteistä onkin. Esimerkiksi huumeiden käytön rangaistavuuden poistamisella tai käyttöhuoneilla ei tietenkään tähdätä huumeiden käytön helpottamiseen vaan nimenomaan huumeista irtautumiseen, parempaan hoitoon, hengissä pysymiseen. Kyse on huumeriippuvuudesta kärsivien ihmisarvosta ja oikeudesta elää. Moraalipaniikki ei auta yhtäkään huume koukkuun joutunutta nuorta tai kadulle kuolevaa päihderiippuvaista. Rangaistuskeskeisestä huume politiikasta on siirryttävä ratkaisukeskeiseen huume politiikkaan.

Me emme voi tässä asiakohdassa korjata kaikkia päihde politiikan ongelmia, mutta yhden asian me voimme huomissa äänestyksessä tehdä, ja vetoan teihin, kollegat: annetaan Helsingille ja hyvinvointialueille mahdollisuus pilotoida valvottuja käyttötiloja ja siten pelastaa ihmishenkiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

17.30 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huumeidenkäyttötiloissahan on siis juridisesti kyse siitä, että huumeidenkäyttäjien sallittaisiin tehdä tiettyssä tilassa muutoin rikolliseksi säädettyjä tekoja eli hallussapitää ja käyttää huumeita. En epäile käyttöhuoneita kannattavien hyvää tarkoitusta. Tämä keino on kuitenkin nurinkuri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

nen: sallia yksilön ja yhteisön terveyttä ja turvallisuutta vakavasti vaarantava toiminta tämän vaaran torjumiseksi. Huumeiden turvallista käyttöä ei olekaan, se on aina vaarallista. Se kytkeytyy aina kansainväliseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen, jonka hallussa huumekauppa on. Käyttöhuoneiden salliminen olisi periaatteellisesti ongelmallista, koska Suomen huumausainepolitiikan suuri tavoite on — ja sen tulee olla jatkossakin — vähentää, ei sallia, huumeiden käyttöä. Toiseksi, kuten kuulumme, käytännössä käyttöhuoneet eivät vähentäisi huumekuolemia Suomen huumeikäyttäjien käyttäjäprofiilin vuoksi. Myös kansainväliset esimerkit puhuvat tätä argumenttia vastaan. [Puhemies koputtaa] Kanadassa käyttöhuoneiden tultua sallituiksi huumekuolemien määrä on [Puhemies koputtaa] moninkertaistunut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.31 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valvotut käyttötilat eivät helpota tai poista huumeongelmaa, ne normalisoivat laitonta toimintaa veronmaksajien kustannuksella. Sen sijaan, että rakennamme tiloja huumeiden käyttöä varten, meidän tulisi panostaa ennaltaehkäisyyn sekä tarjota parempia mahdollisuuksia hoitoon. Jokainen käyttöhuoneisiin käytetty euro voitaisiin käyttää päihdekuntoutukseen sekä ennaltaehkäisyyn. Tiedostamme katukäytön ongelmat ja riskit, mutta ratkaisu ei voi olla huumeiden käytön helpottaminen. Sen sijaan meidän on vahvistettava hoitoonohjausta, meidän on kuunneltava poliiseja, jotka vastustavat käyttöhuoneita ratkaisuna, ja vahvistettava nimenomaan ennaltaehkäiseviä toimia. Meidän tulee yhteiskuntana nimenomaan kertoa lapsille ja nuorille, että huumeet eivät koskaan ole vaihtoehto. Huumeiden käytön ei tule olla yhteiskunnan tukemaa, sen tulee olla ongelma, mihin puututaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

17.33 **Elisa Gebhard sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella liian moni Suomessa kuolee huumeisiin, ja meidän velvollisuutemme olisi tiedostaa, että politiikalla on aivan suoria vaikutuksia siihen, kuinka monta elämää menetetään huumeille. Kysymys ei ole mistään sellaisesta ilmiöstä, mitä emme voisi hallita. Olen hieman ihmeissäni, että täällä ehdotetaan sinänsä hyviä muita keinoja huumekuolemien vähentämiseksi tilanteessa, jossa hallituksella ei kerta kaikkiaan taida riittää rahaa tällaisiin toimenpiteisiin. Miten käyttäjien hoidon saatavuutta parannetaan, jos sote-palvelut ja auttavat järjestöt leikataan henkivieveriin?

Arvoisa puhemies! Kyse on oikeista ihmisistä, joilla on perheet, ja käyttötilat ovat yksi keino tarjota ihmisarvoinen kohtelu näille ihmisille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.33 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten edustaja Vestman omassa puheenvuorossaan hyvin analyttisesti käsitteli tätä asiaa, olen samaa mieltä hänen kanssaan. Kyllähän se on niin, että jos tällainen huumeidenkäyttöhuone tuodaan johonkin kaupunkiin, se avaa ikävä kyllä sen vaihtoehdon, että nämä ammatikseen huumeita jakavat organisaatiot, keitä he sitten ovatkaan, käyttävät tätä syntyynyttä markkina-aukkoa varmasti hyväkseen. Se on aivan sama asia, että jos joku tällainen sys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

teemi sallitaan, niin aina löytyy sen uuden markkinointikanavan käyttäjä tavalla tai toisella.

Tämä ongelmanahan ei kerralla ratkea, mutta tämän takia meidän on pidettävä yhteiskunnassa huoli siitä, että jokaisessa perheessä lapsia kasvatetaan ja heille kerrotaan, mikä tämä asia oikeasti on, ja kouluissa tästä kerrotaan avoimesti ja tehdään sitkeästi sitä työtä. Emme varmaan selkävoittoa koskaan tästä huumausainehommasta tule saamaan, historia sen osoittaa, mutta kyllä meillä pitää linjan olla selvä tässä yhteiskunnassa, että tällaista menettelyä, että avataan uusi markkina huumeille, ei tule sallia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

17.35 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käyttötilojen tarkoituksena on tavoittaa etenkin vakavasti syrjäytyneitä suonensisäisiä huumeita käyttäviä ihmisiä ja ohjata heitä muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä päihdepalveluiden piiriin. Täällä on nostettu esille, että tämä ei olisi tutkimuksen mukaan kannatettavaa, mutta näinhän ei ole. Käyttötilojen hyödyistä on kertynyt merkittävää kansainvälistä näyttöä muun muassa tartuntatautiin, pistoinfektioiden ja yliannostusten ehkäisyssä. Itse luotan suomalaisiin asiantuntijoihin, ja niistä yksi esimerkki on Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, jonka selvitysraportin mukaan käyttötilat tavoittavat syrjäytyneimpiä pistämällä huumeita käyttäviä, kannustavat turvalliseen pistämisympäristöön, parantavat mahdollisuutta päästä perusterveydenhuoltoon ja päihdehoitoon sekä vähentävät yliannostusten esiintymisriskiä.

Jotenkin toivon, että tässä keskustelussa myös pysyisivät faktat. Me kuultiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa liuta asiantuntijoita. Merkittävä osa, suurin osa juuri niistä sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvistä asiantuntijoista [Puhemies koputtaa] kannatti käyttöhuonetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

17.36 **Jessi Jokelainen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässäkin salissa äsken peräänkuulutettiin nollatoleranssia huumeiden käytön osalta Suomeen. Minulla on teille kaikille hyviä uutisia: meillä on nollatoleranssi... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Odotatteko hetken, että saadaan mikrofonin takaisin. [Hannu Hoskonen: Anteeksi! Puhemies, vahingossa painoin! Ei ollut tarkoitus häiritä puheenvuoroa!] — Yrittäkää pitää sormet erossa näppäimistä silloin, kun ei ole tarkoitus käyttää niitä. [Naurua] — Olkaa hyvä.

Kiitos, puhemies! — Kuten piti siis sanomani, nollatoleranssia on täällä vaadittu, ja hyviä uutisia: meillä on tämä nollatoleranssi Suomessa olemassa. Kaikesta voimme päätellä, että tämä nollatoleranssi ei toimi kovin tehokkaasti, jos meillä ovat tälläkin hetkellä huumeuudokset kasvussa, päihdeongelmaisten määrä kasvussa. Minun nähdäkseni me ollaan jo päästy yli semmoisesta tietynlaisesta moraalipaniikin ajasta. Me ei voida suhtautua sairaisiin ihmisiin sillä tavalla, että me halutaan vain siivota heidät pois näkyvistä.

Käyttöhuone ei tarkoita sitä, että me hyväksyimme huumeiden käyttöä. Minä haluan auttaa sairaita ihmisiä. Ja faktuaalisesti meillä tällä hetkellä on käyttöhuoneita Suomes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

sa. Ne ovat tuolla porttikongeissa ja puistoissa ja julkisissa wc-tiloissa meidän kaikkien naapurustoissa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja niin on jatkossakin!] — Kyllä.

Huomauttaisin vielä tähän loppuun, että kaikista pahin porttihuume Suomessakin on alkoholi, jonka verotusta hallitus on justiinsa itse alentanut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

17.37 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hyrkön puheessaan esiin nostama luopuminen huumeiden käytön rangaistavuudesta olisi lahja huumekauppiaille ja järjestäytyneelle rikollisuudelle. Valiokunnassa poliisi lausunnossa sanoi aivan selkeästi, että poliisi pitää tärkeänä, että huumausaineiden käyttäminen on rikos, koska se nimenomaan mahdollistaa selvittää vakavampia rikoksia ja esimerkiksi huumausaineiden välittämistä lapsille ja nuorille.

Itselleni koko tässä huumausaineiden käyttölaissa, tai esityksessä, suuri kysymys on se, millä tavoin eettisesti toimiva terveydenhuollon työntekijä voisi sivusta katsoa ja jopa ohjata ihmistä tosiasiallisesti vahingoittamaan ja myrkyttämään itseään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

17.39 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kansalaisaloitteesta siinä mielessä, että se nostaa tämän tärkeän ongelman esille, meidän huumeongelmat — ja erityisesti huumekuolemat, jotka ovat viime vuosina kasvaneet. Huumekuolemat ja nämä käyttöhuoneet eivät kuitenkaan ole kytköksissä toisiinsa, koska Suomessa huumekuolemat tapahtuvat jossain aivan muualla kuin siellä valvotussa tilassa.

Käyttöhuoneisiin liittyy monia eri ongelmia. Siihen liittyvät nämä juridiset asiat. Miten sinne voi mennä, kantaa huumetta — mikä on kiellettyä muualla — käyttöhuoneeseen, ja kuka uskoo, että nämä vakavasti huumeongelmaiset lähtevät erikseen menemään sinne käyttöhuoneeseen? Tässä on monenlaista eri ongelmaa. Meidän pitää parantaa hoitopäätöksiä, matalan kynnyksen palveluja, ja niihin meillä on myös hallitusohjelmassa hyviä kirjauksia, ja nyt myöskin huumekuolemien ehkäisyohjelmaan on yli 10 miljoonaa satsattu rahaa. [Puhemies koputtaa] Meidän pitää auttaa matalan kynnyksen palveluilla näitä ihmisiä, [Puhemies koputtaa] jotka tarvitsevat apua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.40 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan en voisi enempää valiokunnan kanssa samaa mieltä olla siitä, että näitä huumeidenkäyttötiloja ei oteta käyttöön ja että tämä kansalaisaloite tullaan hylkäämään. Sen sijaan tulee panostaa vahvemmin ehkäisevään työhön, hoitopalveluun ja päihdekuntoutukseen, jotta huumeongelmaan voidaan puuttua tehokkaasti ja vastuullisesti, eikä laittaa lisää rahaa sellaiseen huoneiden verkostoon, jota ei pystytä tähän maahan sellaisella laajuudella järjestämään.

Suomen huumausainepolitiikan tulee olla johdonmukaista, vastuullista ja pitkäjänteistä. Meidän ei tule tehdä päätöksiä, jotka epäsuorasti tukevat järjestäytyntä rikollisuutta tai mahdollistavat päihdeongelman jatkumisen yhteiskunnassamme vieläpä veronmaksajien kustannuksella. Poliisina näen erittäin monta haasteellista ja vaikeaa juridista ongel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

maa, mitä tässä on tullut, ja se on todellakin aidosti sitä, että miten voimme estää sen laillisen käytön laittomalla aineella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.41 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan kantaa siihen kysymykseen, jonka edustaja Vestman tuossa nosti, ja siteeraan suoraan tiivistelmää selvityksestä, joka valmistui kaksi vuotta sitten. ”Syksyllä 2022 perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén antoi virkamiestoimeksiannon valmistella selvitys siitä, minkälaisia lainsäädäntömuutoksia tarvittaisiin huumausaineiden käyttöhuoneiden kokeilemiseksi Suomessa. Selvityksen perusteella käyttöhuonekokeilun mahdollistaminen vaatisi ainakin seuraavia muutoksia lainsäädäntöön: 1) poikkeuksen säätämistä tietyin ehdoin huumausaineiden käytön ja hallussapidon kiellolle joko huumausainelaisissa tai kakkoskohdassa mainituissa käyttöhuoneelaisissa, 2) käyttöhuonetoiminnan sisällöstä säätämistä erillislailla, josta tässä esityksessä käytetään työnimeä käyttöhuonelaki.” Lähtökohta oli silloin se, että tiedostettiin tämä ongelma, jonka edustaja Vestman otti esille. En ota tässä nyt kantaa siihen, suosittelisinko taikka enkö suosittelisi itse käyttöhuoneita, mutta tämä juridiikka piti ensin selvittää, ja se on selvitetty, ja sen takia nyt voisi edetä tässä asiassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.42 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten huumekuolemat tosiaan kaksinkertaistuivat vuonna 23, ja kun tämän salin keskustelua kuuntelee, niin tuntuu, että tähän alarmistiseen tilaan ei olla oikein herätty. Nyt tarvitaan apua huumeiden käyttäjille, ei tarvita näitä mahdollisia esteitä tai moraalipuhetta.

Käyttöhuoneet eivät ole kannustin alkaa huumeiden käyttöön, vaan ne auttavat jo riippuvaisia saamaan apua. Ne voisivat ehkäistä myös itsemurha- ja myrkytyskuolemia. Tarvitsemme niiden lisäksi myös opioidikorvaushoitoja, muun päihdehuollon saatavuutta ja laadun vahvistumista, tarvitaan lisää etsivää, jalkautuvaa, nuorisotyötä ja päihdetyötä ja mielenterveystyötä, tarvitaan tuettuja asumispalveluita ja kuntoutuspalveluita, tukea päästä irti rikollisesta elämästä. Käyttöhuoneet ovat siis vain osa tätä ratkaisua, mutta nyt pitää auttaa ja toimia, nyt ei ole aika vain jutella. Muu on meille häpeäksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.43 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä on kyse siitä, että myös huumeidenkäyttäjille kuuluu ihmisarvoinen elämä, ja ihmisarvoinen elämä kuuluu myös heille, jotka eivät välttämättä koskaan elämässään pääse huumeista irti. Se on tosiasia. Käyttöhuoneissa on kyse siitä, että näille ihmisille pystytään myös matalalla kynnyksellä tarjoamaan terveysneuvontaa ja muuta, esimerkiksi sosiaalipalveluita, ja ehkä pääsemään elämän syrjästä kiinni.

Kun tätä keskustelua kuuntelee, niin surullisella tavalla tässä taas ovat vastakkain moralisointi ja tutkittu tieto. Helsingin kaupunki teki lakialoitteen hallitukselle jo vuonna 2019 laajan virkamiesselvityksen pohjalta, että kokeilut tehtäisiin, ja tein itse silloin 2021 myös kirjallisen kysymyksen. Eli on vuosikausia edistetty tätä, että tämä kokeilu mahdollistettiin. [Puhemies koputtaa] Tässä on siis kyse kokeilusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.45 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen huumausainepolitiikka on pitkään perustunut käytön ja hallussapidon kieltämiseen, ja näin sen tulee jatkossakin olla. Rajat ovat rakkautta ja toisistamme välittämistä.

Arvoisa puhemies! Ratkaisu ei ole sallia huumeiden käyttöä valvotuissa tiloissa vaan panostaa ennaltaehkäisyyn, hoitoon ja päihderiippuvuudesta kärsivien auttamiseen. Huumeet on pysäytettävä jo maamme rajoilla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.45 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan kaikki tässä salissa ovat samaa mieltä siitä, että jokainen huumekuolema on liikaa. Keinoista ei olla ilmeisesti ihan samaa mieltä. Minun mielestäni sosiaali- ja terveysvaliokunta on päättänyt täysin oikeaan ratkaisuun esittää aloitteen hylkäämistä. Suomessa kuitenkin huumeet ovat laittomia, ja jos näitä käyttöhuoneita avataan, niin kyllä me annetaan siinä signaali, että huumeiden käyttö ja hallussapito ei enää olekaan täysin tuomittavaa.

Tässä esimerkiksi edustaja Hoskonen kertoi tästä, että siitä tulisi ihan varmasti otollinen paikka myyjille. Ihan selkeästi näin tulisi käymään, samoin muutakin rikollisuutta lisääntyisi sinne ympärille, niin kuin tässä edustaja Garedeu sanoi. Sitten täytyy muistaa, että laitton velan perintä on yksi sellainen iljettävä tapa, ja nämä ovat [Puhemies koputtaa] yleensä taloudellisissa vaikeuksissa, joten me varmasti avattaisiin myynti, rahan lainaus ja luoton perintä sinne samalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

17.46 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty paljon keskustelua, itse olen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsitellyt tätä asiaa hyvin pitkän kaavan mukaan. Ensin täytyy kommentoida tähän pohjaan, joka valiokunnan pohjaksi hyväksyttiin, että tähän ei ole valiokuntaneuvosten kirjoittama, valiokunnan tekemä pohja, tähän on käytännössä kokoomuksen ryhmäkanslian leikkaa-liimaa-pohja, jota me täällä tänään käsittelemme.

No, sitten jos me mennään itse tähän asiaan, niin tähän koskee todella haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Kun me kuultiin asiantuntijoita, niin valtaosa asiantuntijoista kannatti sitä, että me tarvitaan keinoja, joilla me tavoitetaan nämä ihmiset ja saadaan heidät hoitoon. Tässä pidän ikävänä, että täällä puhutaan huumehuoneista ja piikityshuoneista, pitäisi enemmän puhua vakavasti huumeita käyttävien terveysasemasta tai jostain vastaavasta, jolla tavalla ihmiset kootaan sinne ja he saavat apua ja he pääsevät tänne kohti hoitopolkua.

Täällä, edustaja Räsänen, toitte, että poliisi vastustaa tätä vahvasti. Katsoin nämä kaikki poliisin lausunnot. Helsingin poliisilaitos esimerkiksi ei suoraan vastusta [Puhemies koputtaa] kokeilulainsäädännön selvittämistä.

Tässä nämä olkiukot, [Puhemies koputtaa] mitä täällä hallitus on tuonut esiin... Meidän nimenomaan tässä esitämme, [Puhemies koputtaa] että lainsäädännöllä selvitetään nämä ongelmakohdat [Puhemies: Kiitoksia!] ja etsitään ratkaisuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Nurminen, nyt aika on käytetty. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

17.48 **Laura Meriluoto vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huumeriippuvuus on aina iso tragedia niin sille huumeidenkäyttäjälle kuin hänen läheisilleenkin. Meidän päihdepalvelut eivät tällä hetkellä kerta kaikkiaan riitä heitä auttamaan, ja siitä kertoo muun muassa täälläkin nyt monesti mainittu huumekuolemien kasvu. On selvää, että me tarvitaan uudenlaisia tapoja tukea ja auttaa huumeidenkäyttäjiä sekä ennaltaehkäistä huumekuolemia.

Kun nyt hallitus vielä lisää ihmisten ahdinkoa muun muassa leikkaamalla sote-palveluista, lisäämällä köyhyyttä, ajamalla ihmisiä kodeistaan kadulle, leikkaamalla sote-järjestöiltä, niin eivät meillä päihdeongelmat tästä ainakaan tule vähenemään. Ja kuten tässä on monesti kuultu, niin tutkimustieto ja THL:n selvitysraportti myös ovat antaneet viitteitä siitä, että muissa maissa nämä käyttöhuoneet ovat olleet yksi ratkaisu auttaa niitä kaikkein syrjäytyneimpiä huumeittenkäyttäjiä, jotka pistävät itseensä huumeita. Kysyn vain, että eikö tämä käyttötilakokeilu nyt olisi yksi tapa etsiä niitä ratkaisuja tähän suomalaiseen huumeongelmaan. Jotainhan tässä on pakko kokeilla tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.49 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En kannata huumeidenkäyttöhuoneita. En kannata huumeidenkäyttöhuoneita, ja siihen on ihan hyvät perusteet. Ei ole oikein, että laittomasta asiasta tehdään yhtäkkiä laillista. Siinähan kävisi just sillä tavalla. Ongelmat pitää hoitaa muulla tavalla. Ja jos miettii näitä ihmisiä, jotka ovat menneet koukkuun huumeiden kanssa, niin se saattaa olla se ensimmäinen kannabiskokeilu, jossa niihin jäädään kiinni, niihin jäädään koukkuun. Ei se ole hyvä asia.

Ihmettelen, miten monet puolueet täällä kuitenkin kannattavat näitä huumehuoneita. Minun mielestäni se ei ole hyvä asia. Se on todella ongelma, jos niitä ruvetaan tekemään. Ja jos miettii jo kustannuksiakin, niin nehan tulevat hyvinvointialueiden maksettavaksi. Jo tässä tilanteessa terveydenhuollossa tarvitaan paljon rahaa johonkin muuhunkin, niin että ei voida tämmöisiä asioita järjestää, että ihmisille koituu tämmöisistä kustannuksista sen takia, että tehdään laittomasta laillista. Sitä rahaa tarvitaan ehdottomasti kaikenlaiseen muuhun. [Puhemies koputtaa] On selvä asia, että tämä todella ei ole hyvä asia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.50 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että pysähtyisimme vakavasti sen äärelle, että vuonna 23 joka neljäs 15—24-vuotiaana kuollut menehtyi huumeisiin ja tässä ikäryhmässä kuolleiden määrä kasvoi eniten. Tilastojen mukaan huumeisiin kuolee Suomessa enemmän kuin liikenneonnettomuuksissa. Suomessahan tehdään kunnianhimoista politiikkaa liikenneturvallisuuden parantamiseksi, ja samaa kunnianhimoa todella soisi näkyvän myös huumekuolemien vähentämisessä.

Kyse näissä käyttöhuoneissa ei ole käytön helpottamisesta vaan juurikin hoitoon ohjaamisen ja pääsyn helpottamisesta. On aivan selvää, että taustalla on monimutkainen vyyhti köyhyyttä ja syrjäytymistä ja mielenterveysongelmia, ja on yhtä selvää, että nykyiset strategiat ja toimet eivät ole riittäviä. Mikään keino ei tietenkään yksin riitä, ja todella toivon,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

että myös käyttöhuoneet voisivat olla keinovalikoimassa. Meillä tulisi olla nollatoleranssi huumekuolemille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

17.52 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä aloite oli erittäin hyvin laadittu, sillä oli erittäin hyvä tarkoitus, ja minun mielestäni se oli vielä todella hyvin esiteltykin julkisessa kuulemisessa. Minä itse olin oikeastaan melkein valmistaviin keskusteluihin asti aika lailla epävarma, mitä tulen äänestämään tämän suhteen.

Meidän täytyisi miettiä, mitä me tavoitellaan meidän huume politiikalla, olivat ne toimet mitä tahansa. Nyttien ollaan puhuttu nuorten huume kuolemista, mikä todellakin on iso ongelma täällä meillä Suomessa tällä hetkellä ihan Euroopankin mittakaavassa. Siis kun kanadalaiset esittelivät omaa huume huonettaan, siellähän ei ollut kuolemia huoneissa tapahtunut käytännössä ollenkaan. Se oli aloitettu ties milloin 2000-luvun alussa. Mutta kun katsoo heidän dataansa, 2016 Kanadassa kuoli 7,8 henkeä 100 000:sta huume kuolemaan ja toissa vuonna oltiin menossa 22 hengessä. Kuolleisuus oli kolminkertaistunut sinä aikana, kun siellä ovat olleet varsin laajalti huume huoneet käytössä.

Ehkä meidän pitää miettiä sitä, tavoitellaanko me turvallisia huume huoneita, missä on vähän kuolemia, vai tavoitellaanko me yhteiskuntaa, jossa on vähän kuolemia. Minä uskon, että tähän jälkimmäiseen huume huoneet eivät valitettavasti [Puhemies koputtaa] ole ratkaisu Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

17.53 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin heti alkuun totean, että SDP on tehnyt puoluekokous päätöksen siitä, että me kannatamme tätä kokeilua nimenomaan siksi, että kokeilun kautta saataisiin kokemusta siitä, mitä pitäisi tehdä näiden vakavasti sairaiden, suomensisäisten huumeiden käyttäjien, ihmisten, tukemiseksi.

Tässä keskustelussa tänäkin iltana on paljon saanut tilaa se, että me puhutaan arvopohjalta tästä keskustelusta. Me ollaan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa hyvin vakavasti käyty tätä läpi, saatu todella paljon asiantuntevia lausuntoja tästä asiasta. Kylmänviileästi joudun itsekin toteamaan, että sille on perusteensa, miksi esimerkiksi Helsingin kaupunki ja Pirkanmaan hyvinvointialue toivoisivat, että heidän alueellaan voitaisiin koota näitä ihmisiä yhteen. Kun te menette ja katsotte esimerkiksi Helsingissä Kurvia, menette seisomaan siihen Kurviin, niin te mietitte sydämessänne, miten me sallimme hyvinvointiyhteiskunnassa sen, että nämä ihmiset ovat niin lainsuojattomia, ettei ole mitään keinoja näitä ihmisiä auttaa siinä, missä jamassa he ovat. Meillä on Kurvi ja monet vihreät vessat, monet julkiset käymälät tänä päivänä [Puhemies koputtaa] käyttöhuoneita, ja täällä kiistetään se. Nimenomaan tämä ilmiö pitäisi tehdä [Puhemies koputtaa] tunnetuksi ja näyttää, että näille asioille voidaan tehdä jotakin kieltämisen sijaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.54 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että urani aikana minä olen vierailut aika monessa käyttöhuoneessa. Niitä on ollut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

kaupungin laitamailla, ja siellä on ollut sitten erikuntoisia päihteiden käyttäjiä. Minä mietin heidän kohtaloaan ja sitä, mikä on sitten se seuraava askel siitä, kun huumeita on alettu käyttää: siihen liittyy aina rikollisuutta. Huumeisiin liittyy aina rikollisuus, koska ne aineet ovat laittomia.

Sitten kun heitä on myöhemmin kuulustellut, niin jokaisen kanssa olen käynyt sen keskustelun läpi tässä viimeisinä vuosina, kun nämä käyttöhuoneet tulivat keskusteluihin yleisesti, ja minä kyselin heiltä, mitä mieltä he ovat: haluaisivatko he sellaisen huoneen, missä joku auttaa heitä pistämään itseensä. Järjestään jokainen oli sitä mieltä, että ei, he haluavat laitoshoitoon — sinne, missä he pääsevät lopullisesti huumeista eroon. He eivät halua mitään tällaista autettua pistämistä. Tämä tuli monen puheissa mieleen. [Puhemies koputtaa] Tämän minä halusin sanoa tähän kohtaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

17.55 **Timo Vornanen tv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkällä poliisiuralani minulla on ollut mahdollisuus kanssa tehdä huumausainevalvontaa niin katutasolla kuin järjestäytyneen rikollisuuden parissa. Tässä on nyt hyviä mielipiteitä ollut salin molemmin puolin.

Haluaisin nostaa esiin semmoisen näkökulman, mitä nyt ei tässä keskustelussa ole vielä oikeastaan tullut. Elikkä poliisin lakisäätöihin tehtäviin kuuluu rikollisuuden valvonta, sen paljastaminen, ja mikäli sinne yhteen kadunkulmaan sitten perustetaan tällainen käyttöhuone ja sinne alkavat sitten mikot ja matit niitten amfetamiininyssäköittänsä kanssa vaeltamaan, niin se on aivan selvää, että tulostavoitteelliset katuhuumausainevalvontaa tekevät poliisimiehet hakeutuvat sen lähistölle. Ja sitten kun näitä käyttäjiä otetaan kiinni niitten annosten kanssa, niin missä vaiheessa me olemme sitten siinä tilanteessa, että poliisia kielletään tekemästä sitä huumausainevalvontaa? En halua nähdä Suomen yhteiskunnassa tällamoista rakennetta tai kehityssuuntaa ja siksi en kannata näitä huoneita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

17.57 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On oikeastaan aika koskettavaa kuunnella, kuinka paljon salin oikealla laidalla on penätty näitä ennaltaestäviä tai päihderiippuvaisia auttavia toimia, sillä samaan aikaan aika monelta hyvinvointialueelta kuuluu sellaista viestiä, että esimerkiksi laitospalvelut ovat romhantaneet. Nekin maksusitoumukset, joita sinne saavat, ovat lyhentyneet huomattavasti. Esimerkiksi hoitotakuun romuttaminen on osaltaan heikentänyt päihdehoitoon pääsyä.

Täällä on usein kauhea halu moralisoida ihmisiä. Täällä on halu sanoa, että täytyy ryhdistäytyä ja ottaa itseään niskasta kiinni, mutta samaan aikaan ainakin minusta tuntuu, että tässä salissa kannattaisi tehdä niin. Olen kuunnellut kaikki puheenvuorot, ja selvästi osasta huokuu henki siitä, että ei ole luettu asiantuntijalausuntoja, joita sosiaali- ja terveysvaliokunta on saanut, ei olla käyty simulaatioissa, joita eri alan toimijat ovat järjestäneet, jotta voidaan tutustua siihen, mitä nämä käyttöhuoneet ovat. Sen takia toivon, että täällä pohjattaisiin keskustelu tutkittuun tietoon, asiantuntijoiden näkemyksiin, ei siihen, miltä itsestä tuntuu ja miten itse kuvittelee, että asiat ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

17.58 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle tiedoksi, että sekä olen siellä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa että olen käynyt tämmöisellä huumeikävelyllä A-klinikkasäätiön järjestämänä. Siltikin olen vakavasti sitä mieltä, että huumeidenkäyttöhuoneet eivät ole ratkaisu, koska ne eivät tarjoa ratkaisua niihin ongelmiin, minkä vuoksi yksilöt yhteiskunnassa joutuvat huumeiden käytön piiriin. Vaikka käyttöhuoneiden perustamiselle on esitetty hyviä perusteita, kuten huumeiden käyttöön liittyvien infektioiden ja yliannostusten ehkäiseminen, on tärkeää ymmärtää myös käyttöhuoneiden haitalliset vaikutukset, joita on mielestäni merkittävästi enemmän kuin hyötyjä.

Epäilen, että yksikään perheenäiti ei haluaisi asua lastensa kanssa tällaisen huumeidenkäyttöhuoneen lähetyvillä. Huumeidenkäyttötiloja on perusteltu myös sillä, että tällä tavoin saataisiin siivottua asuinympäristöstä likaiset neulat ja huumeiden käyttö pois kansalaisten silmistä. Ajatus on sinänsä kannattava, koska yksikään äiti ei halua lastensa leikkivän likaisten ja käytettyjen ruiskujen lähetyvillä, mutta silti mahdollisten käyttötilojen ympäristöön jäisivät huumeiden käytön ikävät lieveilmiöt näkyviin, [Puhemies koputtaa] eivät ne mihinkään poistuisi.

Tästä syystä en kannata näitä käyttötiloja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

17.59 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tämän aloitteen tekijöille, se on erittäin tärkeä.

Vuoden 2023 Sairaanhoidajapäivillä jaettiin Ihmisen parhaaksi -tunnustuspalkinto terveydenhoitaja Sanna Järvensivulle, joka työskentelee Turun Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa. Huumeita käyttävät asiakkaat saavat siellä maksuttomasti ja ilman ajanvarausta muun muassa seuraavia palveluita: hoitajan lähete vieroituskorvaushoitoon ja päihdekuntoutusarvioon, C-hepatiittitestaus ja parantava hoito, mahdollisuus tavata sosiaaliohjaajaa ja mahdollisuus hoitaa somaattisia vaivoja, kuten infektoituneita pistopaikkoja, jokaisena Millin aukiolopäivänä. Esimerkiksi tällaisia palveluita näistä käyttötiloista voisi saada ja sitä hoitoonohjausta.

Käyttötilat ovat vain yksi tapa ehkäistä nuorten huumeidenkäyttöä, missä Suomi on Euroopan kärjessä. Meidän tulee käyttää ihan kaikki keinot, millä me voimme ehkäistä nuorten huumeidenkäyttöä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joonas.

18.00 **Joonas Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole tässä aihepiirissä asiantuntija, mutta kun tätä keskustelua olen kuunnellut, niin piti ihan tarkistaa se, että mitäs tässä aloitteessa esitettiin. Jos nyt muistan oikein, tässä aloitteessahan esitetään, että aloitettaisiin valmistelu lainsäädännöksi, joka ehkä mahdollistaisi tällaisen kokeilun. Ollaan vielä aika kaukana siitä, että jokaiseen kadunkulmaan ollaan nyt erilaisia kioskeja laittamassa.

Itse ajattelen näin, ainakin sen aineiston pohjalta, jota tuosta valiokunnan mietinnöstä ja sen asiantuntijalausunnoista saa irti, että nythän kysymys olisi juuri siitä, että aloittaisimme tämän prosessin, joka ehkä päätty sitten siihen, että nämä kokeilut mahdollistettaisiin, ja kokeiluiden jälkeen voidaan sitten miettiä, onko tämä hyvä vai huono asia. Tämän valmistelun aikana aivan varmasti nämä kiistämättä vaikeat juridiset kysymykset tulisi tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

ratkaista. Sen takia itse nyt suhtaudun tähän [Puhemies koputtaa] ehkä hieman enemmän jalat maassa kuin niin, että tässä lähdetäisiin jo suoraan ratkaisemaan, tulevatko meillä käyttöhuoneet [Puhemies: Aika!] ihan jokaiseen kaupunkiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.02 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hämmästelän täällä sitä, että täällä ollaan haluamassa kokeiluun huumehuoneita. Me emme tarvitse niitä. Keski-Euroopassa, Portugalissa, on perustettuna huumehuoneita. [Vasemmalta: Käyttöhuoneita!] Ensi alkuun siellä vähenivät vankimäärät, ja tällä hetkellä siellä on tilanne räjähtänyt käsistä. Se oli avoin signaali kaikille, että huumausaineet ovat laillisia. Niin se olisi meillekin, lapset ja nuoret ensisijaisesti kärsijöinä.

Toiseksi, kaikki huumausaineet ovat vaarallisia, niin huumaavat lääkeaineet kuin kannabis tai mikä tahansa. Suomessa ei ole heroinisteja, keille tämä alun perin on tarkoitettu siellä Keski-Euroopassa, niille asunnottomille, kodittomille, jotka makaavat kaduilla.

Minä olen myös pitkän poliisiurani aikana haastatellut useita narkomaaneja, kysynyt muun muassa, käytkö hakemassa, silloin kun apteekit jakoivat neuloja, puhtaita neuloja tai haluaisitko tämmöisen huumehuoneen, ja he sanoivat, että höpö höpö, että sillä neulalla pistetään, mikä lähinnä on, ja siinä paikassa, missä se tarve tulee. Kuka näitä kuskaa sinne huumehuoneisiin? [Puhemies koputtaa] Ja kun katsoo täällä Helsingissäkin, kaupan edessä pistetään aivan seilissä, eivät he kävele sinne huumehuoneeseen. Me emme tarvitse näitä. [Puhemies: Aika!] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt ilmeisesti kaikki ovat saaneet yhden vastauspuheenvuoron, joten siirrymme puhujalistaan. — Edustaja Gebhard. [Jouni Ovaska: Aivan kaikki eivät saaneet!]

18.03 **Elisa Gebhard sd:** Arvoisa puhemies! Kävin helmikuun alussa Eduskuntatalon portailla tapaamassa mielenosoittajia, jotka olivat kokoontuneet muistuttamaan meitä siitä, että yksikin huumekuolema on liikaa. Mielenosoituksen tarkoitus oli muistaa jokaista huumeisiin vuoden 23 aikana kuollutta. Pelkästään sen vuoden aikana huumeille menetettiin 310 elämää. Osa mielenosoittajista oli itse menettänyt läheisensä. Mielenosoituksen viesti oli selvä: politiikalla voidaan hyvin konkreettisesti vaikuttaa siihen, kuinka moni kuolee huumeisiin, ja käyttöhuoneet ovat tähän yksi keino.

No, miksi nämä huumeidenkäyttöhuoneet ovat tässä ehdotettu ratkaisu? Huumeidenkäyttötilat ovat ennen kaikkea palvelumuoto, ja sillä pyritään tarjoamaan ihmisarvoinen kohtelu myös päihteiden ongelmakäyttäjille. Käyttötiloissa on mahdollista käyttää päihteitä terveydenhuollon työntekijän valvonnassa vähemmän haitallisesti ja vaarallisesti kuin vaikkapa kadulla. Käyttöhuoneista voidaan ohjata huumeidenkäyttäjiä palveluiden piiriin. Niissä voidaan antaa puhtaita pistovälineitä, jolloin niiden likaisten pistovälineiden käytöstä johtuvien infektioiden, kuten hiv ja C-hepatiitti, leviäminen vähenee. Ja tietysti mikäli sattuu vaaratilanne, kuten yliannostus, terveydenhuollon henkilökunta on paikalla.

On sanomattakin selvää, että näihin käyttötiloihin liittyy hyvin paljon ennakkoluuloja. Moni esimerkiksi pelkää, että ne lisääisivät huumeiden käyttöä tai häiriöitä niiden lähiympäristössä. Kansainväliset esimerkit eivät kuitenkaan anna tällaisesta viitteitä. Päinvas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

toin, käyttötilojen on havaittu jopa vähentävän häiriöitä ja pistämisvälineistä aiheutuvia haittoja niiden lähiympäristössä.

Lisäksi huomautan, että tämä lainsäädäntö olisi mahdollistava. Esimerkiksi Helsinki on vaatinut mahdollisuutta perustaa tällaisia huoneita, koska enemmistö kaupungin päätöksentekijöistä on siihen valmis.

Suomen huumausainepolitiikka on jo kauan perustunut pitkälti rikosoikeudelliseen laajaan kieltoon ja rangaistavuuteen. Tässä aloitteessahan ei ehdoteta muutosta huumeapolitiikan isoihin linjoihin, vaan kyse on rajatun kokeilun mahdollistamisesta.

Teoriassa tuki- ja hoitotoimenpiteiden merkitys ymmärretään täälläkin, kuten olemme saaneet kuulla, mutta samalla konkretiaa ei ole tiedossa. Vaihtoehdoksi tarjotaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä tai pääsyä sosiaali- ja terveyspalveluihin, tuettua asumistakin. Kannatettavia asioita, mutta missä ovat resurssit? Minkä verran sote-palveluihin ja ihmisiä auttaviin järjestöihin osoitetaan rahaa? Siitä tämä kaikki pitkälti riippuu, ja valitettavasti hallitus pikemminkin leikkaa näistä kuin osoittaa näihin rahaa, vaikka täällä niistä palveluista aika kauniisti puhutaan.

Käyttäjien hoitopolkuhan ei nykyäänkään toimi, koska palveluihin ei päästä käsiksi silloin, kun pitäisi. Järjestöt tekevät parhaansa, mutta käyttäjiä on vaikea tavoittaa — puhumattakaan siitä, että köyhyys ja syrjäytyminen, joita hallituksen politiikasta seuraa, voivat pahentaa ihmisten ongelmia entisestään.

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että jokainen tässä salissa istuva päätöksentekijä saisi osallistua A-klinikkasäätiön vapaaehtoisten mukana jalkautumaan ja tapaamaan päihteiden ongelmakäyttäjiä. Ehkäpä julkisessa vessassa huumeita käyttävän ihmisen tapaaminen voisi luoda ripauksen myötätuntoa moraalisaarnauksen sijaan. En valitettavasti usko, että yhtäkään huumekuolemaa voidaan ennaltaehkäistä sillä, että täällä heristetään syyttävää sormea ja kerrotaan, että huumeiden käyttäminen on kiellettyä. [Mauri Peltokangas: Sitä se on!] Tai jos, arvon kollegat, ette halua tavata huumeiden ongelmakäyttäjiä, ajatelkaa edes heidän läheisiään, jotka mielenosoituksessaan vaativat näiden käyttötilojen mahdollistamista. Tai jos ette halua kuunnella läheisten viestiä, uskokaa asiantuntijoita, kuten Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta. Myös huumeiden ongelmakäyttäjät ansaitsevat ihmisarvoisen kohtelun. [Mauri Peltokangas: Elämä on valintoja!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Rasinkangas.

18.08 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että lainvalmistelu huumausaineiden käyttötilakokeilun mahdollistamiseksi käynnistetään mahdollisimman pian. Huumehuoneet on alun perin perustettu Keski-Euroopassa heroinin käyttäjille, jotka ovat asunnottomia ja makaavat kaduilla. Suomessa tällaiselle ei ole tarvetta, eikä meillä ole vastaavassa määrin heroinin käyttäjiä. Esimerkiksi nuorten eniten käyttämiä päihteitä huumausaineissa ovat tällä hetkellä kannabis sekä huumaavat lääkkeet, kuten Ksalol ja Rivotril.

Suomen huumausainepolitiikka on pitkään perustunut huumeiden käytön ja hallussapidon laajaan kieltoon ja rangaistavuuteen. Toisaalta ymmärretään myös, että on tarvetta tuki- ja hoitotoimenpiteille, koska huumausaineiden käyttäjiä on aina sen rangaistavuudesta huolimatta. Huumausaineet ovat vahvasti koukuttavia, joten syntyneen riippuvuuden katkaisemiseksi tarvitaan usein lääketieteellistä hoitoa psyykkisen tuen lisäksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Kaikki huumausaineita käyttävät eivät kuitenkaan halua hoitoa, eikä heitä siihen voi pakottaa. Heidän päivänsä kuluvat sen miettimiseen, mistä saisivat rahaa seuraavan huumeannoksen hankkimiseen. Osa syyllistyy omaisuusrikoksiin, joku myy itseään, joku velkaantuu, osa kiristää rahat läheisiltään. Tätäkö me haluamme? Tarjota paikan, missä nämä laittomasti hankitut huumeet piikitetään turvallisesti?

Huumausaineiden vuoksi meillä on myös omaisuusrikoksia ja väkivaltarikoksia, ja niissä on myös kytkökset järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Miksi meidän pitäisi Suomessa tukea tätä toimintaa sallimalla huumausaineiden käyttöhuoneet? Huumehuoneet olisivat selkeä signaali myös nuorille huumausaineiden sallivuudesta. Piikkihuumeita käyttävät ovat kuitenkin muuhun väestöön rinnastettuna marginaaliryhmä.

Poliisin työssäni olen jututtanut lukuisia narkomaaneja huumausaineiden käytöstä. Kysyessäni heiltä, hakevatko he puhtaita neuloja silloin, kun apteekit niitä jakavat, ja mitä mieltä he olisivat huumehuoneista, vastaukset olivat, että piikki pistetään just silloin, kun on tarve, ja siinä paikassa, missä sattuu olemaan. Tämä on todellisuutta. Ei aineita pikaisesti tarvitseva lähde etsimään huumehuonetta saadakseen huumepeikin. Eikä varmasti monikaan matkustaisi kymmeniä kilometrejä erilliseen huoneeseen, missä hän voi valvotusti pistää aineen suoneensa.

Terveydenhuollossamme on pulaa hoitohenkilökunnasta. Olisiko huumehuoneisiin sattava hoitohenkilökunta enemmän tekemässä hoitavaa päihdetyötä kuin valvomassa huumehuoneissa piikittämistä? Tällaisia käyttöhuoneita ei siis kannata rakentaa. Sen sijaan toivoisin, että huumausaineiden haittojen torjunnassa terveydenhoitojärjestelmässämme pystyttäisiin paremmin tarttumaan huumausaineiden ja muidenkin päihteiden käyttäjien tukemiseen niin, että he pääsisivät eroon riippuvuudesta. Terveydenhuollossa varmasti tiedetään, ketkä esimerkiksi käyttävät suonensisäisiä huumausaineita. Valistusta ja tukea voidaan antaa normaalissa terveydenhuollon kohtaamisessa vaikkapa omalääkärillä. Tänä päivänä päihdeongelmaista pallotellaan luukulta toiselle, jos hänellä on myös mielenterveysongelmia, joita monella päihdeikäyttäjällä on, ja koska nämä sairaudet kulkevat käsi kädessä. Useimmat päihdeikäyttäjät ovat myös sekakäyttäjiä, jotka käyttävät lääkkeitä, alkoholia ja erilaisia huumeita yhtä aikaa.

Käytännön esimerkki: Terveydenhoidossa mielenterveyspuolen apua ei saa ennen kuin päihdeongelma on hoidettu. Päihdeongelmainen retkahtaa usein, vaikka halua raitistua olisikin. Näin avunsaanti mielenterveyspuolelle ei koskaan pääse alkamaan. Pitäisikö sen sijaan kysyä, miksi Jeppe juo tai käyttää huumeita? Usein siihen liittyy pohjasyynä jonkinlainen mielenterveyspuolen ongelma, juurisyy, joka vaatisi myös käsittelyä. Molempia pitäisi siis hoitaa yhtä aikaa, päihde- ja mielenterveysongelmaa. Terveydenhuollon liika siiloutuminen hoidon järjestämisessä ei palvele ketään silloin, kun päihteiden käytön syyt ovat moninaiset.

Poliisihallituksen lausunnossa viitataan siihen, että monessa yhteydessä on tuotu esille käyttöhuoneita, muun muassa Portugalin huumeongelman ratkaisemisessa yli 20 vuotta sitten, mutta vastaavaa heroini- ja erityisesti terveysongelmaa ei kuitenkaan Suomessa ole ollut. Tänä päivänä Portugalin poliisin mukaan kaupungeissa huumeiden näkyvyys on kymmeniin vuosiin voimakkainta. EU:ssa on kiellettyä polttaa tupakkaa julkisissa tiloissa, Portugalissa on kiellettyä mainostaa jäätelöä ja sokerikarkkeja mutta pihamaalla saa injektoida huumeita, huumeidenkäyttöhuoneet normalisoivat sen käytön. Suomessa pelkkiä piikkihuumeiden käyttäjiä on vain murto-osa kaikista huumausainetta käyttävistä. Portugalin tiukasta hoitonojauksjärjestelmästä, hallinnollisista sanktioista ja käyttötiloista huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

limatta huumausaineiden käytön on havaittu lisääntyneen viime vuosina, ja esimerkiksi kannabiksen käyttäminen on yleistä alaikäisten ja nuorten keskuudessa.

Eli käyttöhuoneet eivät ratkaise huumeongelmaa, huumeiden käyttö ei niillä lopu. Suomensäisten aineiden käyttäjillä on alttius tartuntatautien ja pistosinfektioiden syntyyn. Sosiaali- ja terveysministeriö onkin käynnistänyt kahden miljoonan euron valtionavustushaun hyvinvointialueille. Avustusten tavoitteena on ehkäistä uusia C-hepatiittitartuntoja ja taudin aiheuttamia kuolemia. Hankkeen toteuttamista varten järjestetään toinen valtionavustushaku vuoden 2025 lopussa.

Arvoisa puhemies! Nykyisissä palvelujärjestelmissä ei ole selkeitä toimintamalleja ohjata nuoria huumeidenkäyttäjiä palveluihin, eivätkä he saa oikea-aikaisesti tarvitsemaansa apua. Myöskään poliisin tekemälle hoitoonohjaukselle huumausaineiden käytöstä ensi kertaa kiinni jääneiden osalta ei ole kansallisesti yhtenäistä ja nuorta tukevaa toimintamallia tai palvelupolkua. Meidän on tehtävä ennaltaehkäisevää työtä huumausaineiden käytön ehkäisemiseksi eikä mahdollistettava sitä käyttöhuoneiden avulla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.15 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Huumeet ovat valtava haaste, ongelma yhteiskunnallemme. Ongelma on yksi suurimmista maassamme. Meidän on tehtävä kaikkemme, että huumeet eivät tuhoa maataamme eivätkä lapsiamme ja nuoriamme. Niiden käytöstä aiheutuvat haitat koskettavat suoraan niin käyttäjiä kuin heidän läheisiäänkin. Kansalaisaloitteessa esitetty huumeidenkäyttöhuonekokeilu on väärä suunta Suomen päihdepolitiikassa. Meidän on torjuttava huumeiden käyttöä jo maamme rajoilla, ei helpotettava sitä. Siksi vastustan tätä kansalaisaloitetta.

Arvoisa rouva puhemies! Huumeet ovat vaarallisia aineita, jotka tuhoavat ihmisten terveyttä ja vievät liian monia jopa hautaan saakka. Portugalin huumeongelman ratkaisua on usein pidetty esimerkillisenä. Tiukoista hoitoonohjausjärjestelmistä ja käyttötiloista huolimatta huumausaineiden käyttö on Portugalissa viime vuosina lisääntynyt, vaikka huumekuolemat ovat vähentyneet. Myös meidän on tehtävä töitä huumekuolemien vähentämiseksi, mutta käyttöhuoneet eivät ole oikea suunta. Suomen huumausainepolitiikka on pitkään perustunut käytön ja hallussapidon kieltämiseen, ja näin sen tulee olla jatkossakin. Rajat ovat rakkautta ja toisistamme välittämistä.

Arvoisa rouva puhemies! Ratkaisu ei ole sallia huumeiden käyttöä valvotuissa tiloissa, vaan panostaa ennaltaehkäisyyn, hoitoon ja päihderiippuvuudesta kärsivien auttamiseen. Huumeet on pysäytettävä jo maamme rajoilla. Tämän vuoksi Orpon hallitus käynnistää ohjelman nuorten huumekuolemien ehkäisemiseksi. Tarvitsemme enemmän matalan kynnyksen hoitoonohjausta ja kuntoutusmahdollisuuksia, emme tiloja, joissa voi vaarallisia päihteitä käyttää ja sitä katsotaan läpi sormien. On tehtävä päätöksiä, jotka vähentävät huumeiden kysyntää ja käyttöä eivätkä synnytä uusia ongelmia.

Kannatan valiokunnan mietintöä ja kansalaisaloitteen hylkäämistä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

18.18 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme käyttöhuonekansalaisaloitetta. Kiitokset aloitteen tekijöille siitä, että he nostavat huumeongelman keskusteluun tänne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

eduskuntaan. Se on tärkeä aihe. Olen kuitenkin ehdottomasti käyttöhuoneita vastaan ja vaaliokunnan hylkäävän kannan kannalla.

Jokainen menetetty nuori on liikaa, ja jokainen huumeisiin menehtynyt nuori on turha kuolema, kuten kaikkien muidenkin ihmisten huumekuolemat ovat tragedioita sekä omaisille että ystäville ja läheisille.

Itse toimin täällä eduskunnassa päihdeyhteistyöryhmän puheenjohtajana ja ennen eduskuntaan nousemista olen ollut noin 15 vuotta töissä päivystyksessä ja nähnyt siellä erittäin paljon huumeriippuvaisia. Heitä on ollut siellä hoidossa infektioiden takia, tajuttomina, myrkytysten takia, elvytetty siellä, erilaisissa tilanteissa siellä. Mutta ei koskaan ole kyllä tullut mieleen sielläkään niissä tilanteissa, että ratkaisuna olisi se, että näille ihmisille tulisi järjestää tiloja, joissa he voisivat huumeita itseensä laittaa. Kyllä nämä ihmiset, nämä erittäin haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, niin kuin täällä on noussut esillekin, tarvitsevat hoitoa ja tarvitsevat palveluja.

Kyseenalaistankin täällä sen, että tässä on kyse arvoista ja siitä, että jos vastustetaan käyttöhuoneita, niin vastustetaan näitten ihmisten palveluja. Siitä ei missään nimessä ole kyse. Me pystymme tarjoamaan matalan kynnyksen palveluita, neulanvaihtoa, ohjausta palveluun, hoitopääsyn parantamista, sairaanhoidollisia palveluja matalalla kynnyksellä, voidaan tarjota suihkupalveluja ja erilaisia muita heidän elämänlaatuun parantavia asioita. Heidän elämänlaatuun ei paranneta sillä, että perustetaan jonkin päin kaupunkia käyttöhuone, missä he voivat sitten käydä huumeita piikittämässä. Ja niin kuin aikaisemmin puheenvuorossani toin esille, kuka oikeasti uskoo, että nämä ihmiset lähtevät erikseen käyttöhuoneeseen piikittämään sitä huumetta. Kyllä, he ovat niissä huumeikämpissä ja eri puolilla kaupunkia, että on aika utopinen ajatus, että he sieltä lähtisivät.

Tähän liittyy myös paljon rikosoikeudellisia näkemyksiä ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia, jos käyttöhuoneet sallittaisiin. Poliisihallituksen kanta on ehdottoman kielteinen käyttöhuoneille, ja he perustelevat sen erittäin hyvin. He lausunnossaan sanovat muun muassa, ettei dekriminialisointi tai muu huumausaineiden käytön salliminen tai lieväkään mahdollistaminen vähentäisi huumeiden käyttöä ja saatavuutta. Poliisin näkemyksen mukaan huumeiden vapaampi käyttö luo aina kysyntää lisää ja käyttäjäkunta laajenisi, mikä todennäköisesti lisää myös ongelmakäyttöä ja oheisrikollisuuden lisäksi myös onnettomuusriskiä esimerkiksi liikenteessä, muuta rikollisuutta, omaisuus- ja pahoinpitelyrikoksia, ryöstöjä ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten hyväksikäyttöä. Huumerikollisuus on piilorikollisuutta, josta vain pieni osa tulee viranomaisien tietoon. Poliisin valvonnan määrä ja kohdentaminen vaikuttavat ilmi tulevien rikosten määrään. Poliisi kohdentaa toimenpiteitä paikallisesti erityisesti huumeiden katumyyntiin ja nuorille tapahtuvaan myyntiin, ei itse käyttäjiin. Myöskin näitten huumelöytöjen suhteen he pääsevät sitten niitten huumeliigojen jäljille ja oikeasti niihin todellisiin rikollisiin, jotka näitä huumeita maahan tuovat ja niille nuorille tarjoavat.

Sen sijaan tarvitsemme enemmän moniammatillista yhteistyötä, kuten esimerkiksi tällä hetkellä Ankkuri-toiminta, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö, poliisi ja ehkä koulutoimesta sosiaalityöntekijä ovat mukana, ja mahdollisesti vanhemmat, ja yritetään sitä kautta auttaa myös nuoria.

Arvoisa puhemies! Vuonna 23 huumemyrkytyskuolemien määrä oli Suomessa korkein, mitä koskaan on ollut, ja tämä on erittäin huolestuttava asia, ja sen takia myös onnettomuustutkintalautakunta otti tämän selvittääkseen. OTKES antoi siitä raportin, jossa ei suositeltu käyttöhuoneita, mutta sen sijaan raportissa korostettiin esimerkiksi lastensuojelun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

kehittämistä. Tähän hallitus on tarttunut hyvin vahvasti jo ennen kuin tämä raportti valmistui. Hallitusohjelmassa on lastensuojelulain kokonaisuudistus, ja siellä on myöskin päihde- ja mielenterveyspalvelujen parantamista, terapiatakuu saadaan käyttöön nyt toukuun alusta ja C-hepatiitin eliminointiohjelma, eli tämä tarttuva maksavirus saataisiin poistettua. Se tarkoittaa nimenomaan palveluja, matalan kynnyksen palveluja, viedään hoitoa sinne matalan kynnyksen palvelujen yhteyteen. Ja juuri saatiin viime viikolla tieto siitä, että nyt lähtee iso huumekuolemien ehkäisyohjelma käyntiin, yli kymmenen miljoonaa siihen on satsattu valtakunnallisesti, ja sitä kautta pyritään vaikuttamaan näihin huumekuolemiin.

Me emme missään nimessä saa nostaa käsiä pystyyn huumeongelmien edessä. Se olisi väärin nuoria, lapsia ja heidän tulevaisuuttaan kohtaan, se olisi väärin heidän perheitään kohtaan. Meidän pitää tehdä kaikkemme rikollisuuden vähentämiseksi ja salakuljetusten vähentämiseksi ja sen eteen, että myös hoitopäätöksiä parannetaan ja ongelmakäyttäjille tarjotaan myös palveluita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

18.25 Pinja Perholehto sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan oikeastaan sanoa sen, mitä totesin jo debatin aikana, että on surullista kuulla täällä, miten hallituspuolueista vastustetaan edes kokeilun edistämistä — tai oikeastaan ei edes sitä, vaan sitäkin väljempää lainsäädännön ja kokeilun selvittämistä vedoten siihen, että täytyy tehdä muita toimia eikä saa antaa liian positiivista signaalia siitä, että huumeiden käyttö olisi jotenkin sallittua, kun tosiasiaa se, mihin teidän politiikkanne tällä hetkellä johtaa kunnissa ja alueilla, on aivan päinvastainen. Se viesti siitä, millä tavalla laitostuntoutuspaikkoja on jouduttu vähentämään, millä tavalla maksusitoumuksia ei kyetä myöntämään — ja jos kyetään, niin ne ovat riittämättömän lyhyitä pätkiä — millä tavalla hoitotakuun romuttaminen vaikeuttaa myös päihdehoidon saamista, se vaikeuttaa myös mielenterveysavun saamista. Täällä edustaja Laiho edellä mainitsi terapiatakuun. Se on varmaan ihan mukava asia, mutta se ei auta kaikkia. Kolmantena se, mikä erityisen pahasti vaikeuttaa niiden ihmisten tilannetta, jotka putoavat palveluiden ulkopuolelle, on leikkaukset sosiaali- ja terveysjärjestöihin, sillä ne järjestöt tekevät sitä työtä, jossa kohdataan niitä ihmisiä, jotka voisivat olla juuri näiden valvottujen käyttöhuoneiden asiakkaita.

Puhemies! Varsinainen kysymykseni oikeastaan on aika retorinen. Se on se, että kuinka monta ihmistä täytyy menettää, ennen kuin tässä talossa on kanttia myöntää, että täällä on epäonnistuttu. Kuinka monta perhettä pitää rikkoa, kuinka monta elämää pitää vielä hajottaa, ennen kuin tässä talossa kansanedustajat heräävät? Päihderiippuvaiset eivät ole numeroita tilastoissa. Päihderiippuvaiset ovat ihmisiä, joiden elämä meni raiteiltaan tai pahimmillaan päättyi, koska suomalainen päihdepolitiikka kansankielellä kusee omaan nilkkaan. 30 vuodessa jotain huumetta käyttäneiden määrä on viisinkertaistunut. Noin miljoonaa suomalaista on kokeillut tai käyttänyt joskus huumeita, 100 000 suomalaista käyttää kuukausittain ja kymmenentuhannet viikoittain. Suomen päihdepolitiikka ei ole onnistunut, ei millään mittarilla, ellei onnistumisena pidä sitä, että lähes vuoden jokaisena päivänä joku menettää henkensä yliannostuksen vuoksi. Huumekuolemien määrä on noussut jyrkästi koko 2000-luvun ajan, kuten täällä on tänään useamman kerran todettu. Huumeita saa Suomessa huomattavasti helpommin ja nopeammin kuin hoitoa. Etsivän ja jalkautuvan päihde- ja mielenterveystyön ammattilaiset kertovat jatkuvalla syötöllä siitä, että kadulla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

kohdataan koko ajan yhä huonokuntoisempia ja yhä nuorempia ihmisiä. Päihdekulttuurin muutos on viime vuosina ollut todella nopea, ja suunta on todella, todella huono Suomessa. Siitä huolimatta tuntuu, että täällä ei oikeastaan tehdä yhtään mitään.

Puhemies! Helsinki on odottanut yli viisi vuotta saada lupaa edes kokeilla valvottuja käyttötiloja, ja nyt jälleen kerran tämä aloite ollaan torppaamassa eduskunnassa, koska hallituspuolueet harjasivat edustajansa sote-valiokunnassa hiljaisiksi. Alun perin sote-valiokunnassa olisi ollut minun tietojeni mukaan enemmistö siihen, että edes tällaista kokeilua olisi jollakin tavalla voitu edistää, mutta sattumalta nämä ihmiset, jotka olivat aiemmin julkisuudessa kertoneet kannattavansa tämänkaltaista, eivät olleet paikalla, kun tätä asiaa käsiteltiin. Minä kysyn, että mitä te pelkätte. Pelkäätekö te, että käyttöhuoneet voisivat toimia? Pelkäätekö te, että te joudutte myöntämään, että nykyinen politiikka ei ole ratkaissut mitään? Vai pelkäätekö te kenties myöntää, että te olette itse väärässä? Käyttötilakokeilun edistäminen ei olisi yhteiskunnallinen viesti siitä, että huumeiden käyttö on hyväksyttävää — ei missään nimessä — vaan kyseessä on tutkimukseen ja kansainvälisiin kokemuksiin pohjautuva keino, jolla kohdataan vaikeasta riippuvuussairaudesta kärsiviä ja syrjäytyneitä ihmisiä, tuetaan heitä ja myös ohjataan samalla muun avun piiriin.

Sosiaali- ja terveystieteiden erittäin hyvin todetaan tämän kokeilun mahdollinen potentiaali vähentää huumeiden käytöstä muulle yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja ja kustannuksia. Täällä on tänään esimerkiksi väitetty, että tämä maksaisi hirvittävän paljon, että tällaisia huoneita verorahoilla ylläpidettäisiin ja nämä verorahat menisivät jotenkin hukkaan. [Mauri Peltokankaan välihuuto] No, samaan aikaan esimerkiksi HUS-yhtymä toteaa siellä lausunnossaan, että he katsovat, että säästöpotentiaali terveydenhuollon resursseissa olisi merkittävä.

Te, jotka vastustatte tätä kansalaisaloitetta, toivottavasti käytte täällä kertomassa, onko siis nykypolitiikka ollut toimivaa. Suomalainen päihdepolitiikka on perustunut siihen, että meillä on vahva kriminalisointi, ja se on varmaan ihan ok, mutta onko tämä suunta ollut oikea? Onko se hyvä asia, että mitään ei käytännössä muuteta, mitään ei tehdä, huumekuolemien määrä nousee ja myös käyttäjien määrä nousee? Niin kauan, kun te sanotte ei, ei ja ei jokaiselle muutokselle, jota suomalaiseen päihdepolitiikkaan esitetään, toivon, että te esitätte yhtä paljon myös sellaisia uudistuksia, joilla tätä tilannetta muutetaan, sillä niitä ei tällä hetkellä kuulu. [Sara Seppäsen välihuuto] Te leikkaatte sosiaali- ja terveystieteiden palveluista ja niiltä toimijoilta, jotka päihde- ja mielenterveystyötä tekevät. [Mauri Peltokankaan välihuuto]

Puhemies! Tässä talossa ollaan aina valtavan kovia jakamaan neuvoja muille ja sanotaan, että ihmisten pitää ryhdistäytyä, että suomalaiset ovat vähintäänkin henkisesti veltotuneet, mutta minusta jonkun on otettava itseään niskasta kiinni, ja se joku on tämä talo. [Sara Seppäsen välihuuto] Menneille kukaan ei voi yhtään mitään, mutta vastuuta asioiden muuttamiseksi ei pidä yrittää väistää vedoten sellaisiin asioihin, jotka eivät ole edes totta. Päihdepolitiikkaan liittyy aina ihan valtavasti tunteita, ja se on ymmärrettävää, ihan perin sallittavaakin, mutta päättäjien vastuu on kyetä katsomaan niiden sijaan aina myös faktoja ja tutkittua tietoa.

Puhemies! Lopuksi sanon, että käyttötilojen tarkoitus olisi täydentää muita huumehaittoja vähentäviä palveluja — ei missään tilanteessa, missään tilanteessa, korvata tai vähentää ehkäiseviä päihdepalveluita saatikka poistaa tavoitetta huumeiden käytön vähentämisestä. On myös tutkittua tietoa siitä, että käyttöhuoneet voisivat vähentää huumeiden julkista käyttöä ja käyttövälineiden leviämistä. Päinvastoin ne eivät monissakaan tutki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

muskohteissa lisää huumekauppaa tai rikollisuutta, mutta ne aivan varmasti tekevät yhteiskunnasta turvallisemman ja inhimillisemmän. Yksikin menetetty henki on liikaa, ja tiedän, että jokainen tässä salissa tietää sen, ja se, mitä täällä toivon, on se, että olisimme myös valmiita tekemään tälle asialle jotakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

18.32 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Suomessa huumekuolemien määrät ovat nousseet vuosi vuodelta ja ovat nyt ennätyslukemissa. Huumekuolemien lisääntymisen syytä ovat päihdeiden parempi saatavuus ja matalan kynnyksen palveluiden supistuminen. Huumeiden käyttö ja myös huumekuolemat koskettavat kaikkia sosiaaliluokkia Suomessa. Tämä on kansallinen hätätila, ja asiaan pitää suhtautua vakavasti. Arvoisat kollegat, minusta meidän tulee tehdä kaikkemme sen eteen, että saamme ihmiset pelastettua huumeilta ja huumekuolemilta.

Muun muassa A-klinikkasäätiön asiantuntijat ehdottavat huumekuolemien ehkäisyohjelmaa sekä valvottujen käyttötilojen kokeilua huumekuolemien vähentämiseksi. Meillä on siis yksi keino huumekuolemien ehkäisemiseksi aivan silmiemme edessä, kun käsittelemme parhaillaan kansalaisaloitetta käyttötilojen kokeilusta.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden keskeinen käsitteli huolella kansalaisaloitetta ja kuuli asiasta useita ja useita asiantuntijoita, ja erityisesti sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoiden iso enemmistö kannatti tätä aloitetta ja kokeilua.

Käyttötilojen ensisijainen tavoite on estää huumeiden käytön aiheuttamia yliannostuskuolemia, vähentää kuolleisuutta, ehkäistä veriteitse tarttuvien tautien leviämistä, epähygienisestä pistämisestä aiheutuvia vaikeita komplikaatioita ja tästä erikoissairaanhoidolle koituvaa taakkaa sekä pienentää yleistä sairastavuutta. Käyttötiloilla on toinenkin tärkeä tavoite, nimittäin huumeita käyttävien ihmisten ohjaaminen päihdehoitoon, muihin haittoja vähentäviin palveluihin sekä yleisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Käyttötiloihin haakeutumalla huumeita käyttävät ihmiset saisivat myös sosiaalista tukea ja mahdollisuuden rakentaa luottamuksellisia suhteita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan vähentäisi huumeiden käyttöön liittyvää häpeäleimaa ja edistäisi huumeita käyttävien ihmisten integroitumista yhteiskuntaan. Käyttötiloilla voisi näin ollen olla huumeidenkäyttäjien elämänlaatua parantavia vaikutuksia.

Käyttötilojen tarkoituksena on tavoittaa etenkin vakavasti syrjäytyneitä suomenkansalaisia huumeita käyttäviä ihmisiä ja ohjata heitä muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä päihdepalveluiden piiriin. Käyttötilat täydentävät muita huumehaittoja vähentäviä palveluita, ja niillä on myönteisiä vaikutuksia suomenkansalaisesti huumeita käyttävien terveyden ja turvallisuuden lisäksi yleiseen järjestykseen ja julkisten tilojen siisteyteen sekä asukkaiden turvallisuudentunteeseen alueilla, joilla esiintyy julkista huumeiden käyttöä ja siihen kytkeytyntä rauhattomuutta tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Inhimillisen kärsimyksen vähentämisen lisäksi käyttötiloilla voidaan saavuttaa myös taloudellisia hyötyjä. Huumeiden käyttöön liittyvät komplikaatiot ja yliannostukset kuormittavat erityisesti ensihoitoa, päivystystä ja erikoissairaanhoidoa. Yhden vakavan pistosinfektion hoidon kustannukset erikoissairaanhoidossa ovat selvityksen mukaan vähintään 10 000 euroa tällä hetkellä. Tämän lisäksi sairaalajakson jälkeen tarvitaan usein mahdollisesti pidempiaikaista haavanhoitoa ja kuntoutusta. Yhden hiv-tartunnan hoidon hinta yhteiskunnalle on noin 550 000 euroa eli yli puoli miljoonaa. Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

erityisesti C-hepatiitin esiintyvyys pistämällä huumeaineita käyttävien ihmisten keskuudessa on poikkeuksellisen yleistä kansainvälistä vertailua tarkasteltaessa. Hoitamattomana C-hepatiitti johtaa maksakirroosiin ja maksasyöpään. Pääkaupunkiseudulla huumeidenkäyttäjien keskuudessa on levinnyt myös B-hepatiittivirusta ja viime vuosina uusia akuutteja B-hepatiittivirustartuntatauteja on ollut moninkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Noin puolet veriviljelyistä todettavista MRSA-bakteereista liittyy HUSin alueella huumeiden käyttöön. MRSA-bakteeri aiheuttaa vaikeita yleisinfektioita sekä hankalasti hoidettavia iho- ja pistospaikan infektioita.

Käyttötilat voivat vähentää terveydenhuollon päivystysten kuormitusta sekä kalliiden erikoissairaanhoidon toimenpiteiden tarvetta, koska mahdolliset infektiot ja tartuntataudit voidaan valvotuissa käyttötiloissa tunnistaa nykyistä varhaisemmassa vaiheessa jo perustasolla. Käyttötiloissa on mahdollista tarjota kohdennettuja sosiaali- ja terveysalan palveluita kaikkein heikoimmassa asemassa oleville mielenterveys- ja päihdesairauksista kärsiville ihmisille, jotka elävät usein katuymäristössä. Samalla voidaan tehostaa hoitoonohjausta muihin sosiaali- ja terveyshuollon palveluihin sekä päihdehoitoihin, kuten vieroitukseen, kuntoutukseen ja opioidikorvaushoitoon.

Lisäksi saadun selvityksen mukaan käyttötila mahdollistaa nopean tiedonlevityksen huumeidenkäyttäjille, jos uhat esimerkiksi heroiinin tai fentanyylin leviämistä toteutuvat. Valvotuissa käyttötiloissa voitaisiin tarjota myös raskauden ja seksitautien ehkäisyyn liittyvää neuvontaa, testausta ja välineitä sekä ohjata jatkohoitoon seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyen.

Näistä perustelluista syistä, arvoisa puhemies, esitän, että eduskunta hyväksyy kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä.

Minä haluaisin vielä lopuksi nostaa esille, että on totta, että moneen muuhun Euroopan maahan nähden meillä on erilainen huumeiden käyttö tällä hetkellä, mutta me tiedetään varsin hyvin se, mitä tapahtui tiettyssä Euroopan maassa kymmenen vuotta sitten, se tulee tietyn väliajoin Suomeen takaisin. Ajatus siitä, että meillä on tällä hetkellä hyvä tilanne — mikä on siis hieno asia, että meillä eivät tällä hetkellä ihmiset kuole suoraan siihen käyttöön vaan usein yksin kotona, mikä on myös oma ongelmansa — ei tarkoita sitä, että meidän ei pitäisi valmistautua riittäviin palveluihin jo tällä hetkellä. Toivonkin, että meillä olisi vähän pitkäkatseisempaa otetta tässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.38 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme sosiaali- ja terveysvaliokunnasta tullutta mietintöä, joka vastaa kansalaisaloitteeseen, jonka tarkoituksena on perustaa valvottuja käyttötiloja huumeita käyttäville. Tätä asiaahan käsiteltiin lähetekeskustelussa jo syyskuussa 2023. Mitään uutta ja mullistavaa ei ole tapahtunut, että joutuisin muuttamaan mielipidettäni kriittisestä suhtautumisesta käyttöhuoneisiin. Aloitteen nimestä ei välttämättä ensimmäisenä tulee mieleen, mitä käyttöhuoneet käytännössä tarkoittavat. Kansalaisaloitteessa toivottiin sosiaali- ja terveysvaliokunnan velvoittavan ministeriötä käynnistämään lainvalmistelun huumeaineiden käyttötiloista. Tämänkaltainen lakiuudistus vaatisi käytännössä huumeaineiden hallussapidon ja käytön dekriminalisaatiota. Suomeksi se tarkoittaisi sitä, että edellä mainituista rikoksista ei rangaistaisi ja siten mahdollistettaisiin käyttöhuoneet — mielestäni aivan järjetön ajatus. Nykynuoriso käyttää jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

valmiiksi huumausaineita aikaisempaa sukupolvea enemmän, eikä rangaistusten poistaminen tätä trendiä ainakaan vähentäisi, pikemminkin päinvastoin.

Arvoisa puhemies! Sillä, miten ympäröivä yhteiskunta suhtautuu huumausaineisiin ylipäätään, on vaikutusta siihen, miten korkealla kynnyksellä käyttää huumeita nuoren mielessä on. Mielestäni huumausaineiden käytöstä ja hallussapidosta rankaisematta jättäminen olisi vääränlainen signaali yhteiskunnalta. Yhteiskunnan ja myös median tehtävänä on viestiä nuorille huumausaineiden vaarallisuudesta eikä kertoa julkkishenkilöiden uusimmista bilehuumeista. Huumeiden käyttöön ei pidä kannustaa ketään puhumalla viihdekäytöstä. Pitää muistaa, että pään sekoittaminen huumeilla ei ole mitään kevyttä hupia. Yli 30 vuoden poliisikokemuksella voin kertoa Suomessa olevan runsaasti erilaisia käyttötiloja. Olen myös tavannut useita huumeidenkäyttäjiä. Monet ovat ajautuneet rikoskierteeseen, ja elämänhallinta on täysin kateissa. Kuulusteluissa yksikään heistä ei halunnut valvottua käyttötilaa, missä joku heitä avustaisi pistämisessä, vaan he halusivat hoitoa, joka varmistaisi irtipääsyn huumeista lopullisesti.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta sai hyvin laajan selvityksen tätä mietintöä varten. Mietintöön on kirjattu hyviä toivotaan toivotaan -asioita. Seuraava kirjaus itseäni oudoksuttaa: ”Käyttötiloissa vierailu vähentäisi huumeista aiheutuvaa häpeäleimaa ja edistäisi huumeita käyttävien ihmisten integroitumista yhteiskuntaan.” Kuulitte aivan oikein. Onko tavoitteena integroituminen huumeidenkäyttäjänä yhteiskuntaan vai se, että ihmisellä olisi päihteen elämä? Kukaan ei nimittäin tule narkomaanin kotiin estämään huumeiden käyttöä, elleivät siitä ole esimerkiksi naapurit melun tai hajuhaittojen takia ilmoittaneet. Koviin huumeisiin koukussa olevat ihmiset käyttävät huumeita vain normalisoidakseen olotilansa, jonka vieroitusoireet tekevät tuskaiseksi. Syrjäytynyt suonensisäisiä huumeita käyttävä henkilö — kuka toimittaa hänet lähiöstä kaupungin keskustan alueella sijaitsevaan käyttöhuoneeseen, kun päivät eivät eroa yöstä ja päinvastoin? Käynti ihmisten ilmoilla on monille liian vaativa ponnistus, ja se jää tekemättä, ainoana ajatukseksi kun on seuraavan annoksen varmistaminen. Tuleeko seuraavaksi palveluksi yhteiskuljetus käyttöhuoneelle, että saadaan riittävästi käyttökertoja ja siten puolustettua palvelun tarpeellisuutta?

Arvoisa puhemies! Asiantuntijalausunnoissa käyttötilojen riskinä on pidetty huumeiden käytön kysynnän ja siten myös huumeikaupan lisääntymistä käyttötilojen läheisyydessä. Tämä puolestaan lisää häiriöitä kyseisellä alueella. Käyttötilojen perustaminen johonkin kaupunkiin pilottina antaa vaikutelman käytön sallivuudesta, joka aiheuttaa vääjäämättä vääränlaista muuttoliikettä sallivamman huumeepolitiikan pariin.

Yhtään lasta tai nuorta ei pidä menettää huumeille, ja siksi istuva hallitus toimii. Sosiaali- ja terveysministeriö jakaa vuosina 2025—2027 rahaa nuorten huumekuolemien ehkäisemiseksi lähes 11 miljoonaa euroa. Rahoitusta saa esimerkiksi alaikäisten ja alle 25-vuotiaiden hoitoon ja muihin päihdepalveluihin pääsyyn. Tämä on oikea suunta, eivät käyttöhuoneet tai huumausaineiden salliminen kaiken kansan huviksi ja lopulta kansan turmioksi. Meidän tulee kaikin keinoin torjua huumeita ja huumeiden käyttöä sekä viestiä siitä, että käyttäminen ja hallussapito pysyvät rangaistavana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vornanen.

18.44 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies ja Suomen kansan edustajat! Olen varma siitä, että jokainen meistä haluaa vähentää huumeiden haittoja Suomessa. Se on ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

van varma asia. Yhtä varmasti tiedän sen, että huumeidenkäyttöhuoneet eivät ole se oikea tapa tässä asiassa.

Kun valtion ja kuntien verorahoilla kustannetaan tiloja, joissa huumeiden käyttö on sallittua ja valvottua, lähetämme vaarallisen ja harhaanjohtavan viestin erityisesti nuorille ja riskiryhmille. Viesti on se, että huumeiden käyttö on hallittavissa olevaa toimintaa, jopa jotain hyväksyttävää, kunhan se tapahtuu tietyissä paikoissa ja tietyin ehdoin. Nuorethan ovat tunnetusti erityisen herkkiä, herkkiä ympäristön normeille ja signaaleille ja erinäisille vaikutteille. Sallivampi ilmapiiri ja näkyvä huumeiden käyttö madaltavat väistämättäkin kynnystä huumeiden kokeilemiselle ja käytölle. Kyse on siis käytön normalisoimisesta. Lisäksi käyttötilojen tehokkuus yliannostusten ehkäisyssä on kyseenalainen. Suomessa yliannostukset johtuvat usein pitkävaikutteisten huumeiden käytöstä ja sekakäytöstä, jolloin yliannostus tapahtuu yleensä vasta tuntien päästä aineen ottamisesta. Käyttötiloissa ei voida valvoa käyttäjiä riittävän pitkään näiden yliannostusten ehkäisemiseksi.

Käyttötilojen salliminen johtaa myös huumeikaupan ja häiriökäyttäytymisen keskittymiseen käyttötilojen läheisyyteen. Kokemukset erityisesti isoista kaupungeista osoittavat tämän todeksi myös Suomessa. Tällaista häiriökäyttäytymistä ei tule normalisoida. Tämän lisäksi käyttöhuoneiden salliminen aiheuttaisi rajanveto-ongelman myös siinä, missä vaiheessa poliisi voisi puuttua käyttöön. Voiko poliisi mennä vaan tekemään katuhuumausainevalvontaa käyttötilan läheisyyteen? Tämä varmasti aiheuttaa sitten jatkossa lisäselvityksiä ja linjanvetoja. Tämän lisäksi käyttöhuoneiden salliminen aiheuttaisi rajanveto-ongelmia myös siinä, missä vaiheessa poliisi voisi puuttua käyttöön. Miten määriteltäisiin laillinen ja laitton huumeiden käyttäminen näiden huoneiden läheisyydessä? Kun Matti ja Maija ovat huumeidensa kanssa lähestymässä käyttöhuonetta, niin missä vaiheessa poliisi saa ottaa heidät kiinni, vai saako ottaa kiinni, ja saako heihin kohdistaa valvontaa?

Mielestäni huumeidenkäyttöhuoneet ovat myös väärä tapa käyttää verorahoja. Verorahat olisi syytä ohjata huumeriippuvuuksien hoitoon ja ennen kaikkea niiden ehkäisyyn. Ehkäiseminen on kaikista inhimillisin sekä yhteiskunnan kannalta myös edullisin tapa puuttua päihdeongelmiin. Myös viranomaisten resurssien parantaminen olisi tehokkaampi tapa puuttua huumausaineiden aiheuttamiin ongelmiin. Näin huumeita päätyisi Suomeen entistä vähemmän ja aineiden välittäjiä jäisi selvästi enemmän kiinni. Tämä vähentäisi huumausainerikollisuuden houkuttelevuutta ja kannattavuutta.

Tiivistänkin näkökulmani siihen, että nykyinen lainsäädäntö on hyvä ja riittävä. Ainoastaan lakien täytäntöönpanoon liittyvät resurssit puuttuvat niin viranomaisilta kuin myös hoidosta ja ehkäisystä. Toivon näille sektoreille lisäresursointia niin tältä hallitukselta kuin tulevilta hallituksilta.

En hyväksy huumausaineiden käyttöhuoneita enkä kannata tätä aloitetta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

18.49 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Vastustan tässä aloitteessa esitettyjä huumehuoneita. Tekemällä laittomien aineiden käytöstä laillista huumehuoneissa emme auta huumeriippuvaisia ihmisiä. Asiantuntijoiden mukaan käyttötilojen ei arvioida Suomessa estävän yliannostuksesta johtuvia kuolemia, koska Suomessa huumeiden käyttöprofiili on erilainen muihin maihin verrattuna. Huumehuoneiden riskinä on huumeiden käytön, kysynnän ja siten myös huumeikaupan lisääntyminen käyttötilojen läheisyydessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Esille on myös tuotu, että käyttötilojen perustaminen voidaan myös tulkita viestiksi siitä, että huumausaineiden käyttöön suhtaudutaan aiempaa sallivammin, mikä voi lisätä huumausaineiden käyttöä ja kysyntää. Tutkimustietoa on, ja ne vahvistavat, että kielteisiä ilmiöitä näiden käyttöhuoneiden osalta on enemmän kuin niistä saatavia hyötyjä. Myös maailmalta on esimerkkejä käyttöhuoneista ja kokemuksia niistä. Portugalin tiukasta hoitoonohjauksjärjestelmästä, hallinnollisista sanktioista ja käyttötiloista huolimatta huumausaineiden käytön on havaittu lisääntyneen viime vuosina. Esimerkiksi kannabiksen käyttäminen on yleistä alaikäisten ja nuorten keskuudessa. Me emme halua vahvistaa Suomessa huumeongelmaa.

Ja kyllä, hallituksella on myös toimenpiteitä ja apua ongelmien ratkaisemiseksi, toisin kuin täällä demarit väittävät. STM on käynnistänyt ohjelman, joka tähtää C-hepatiitin eliminointiin Suomessa. Avustusten tavoitteena on ehkäistä uusia C-hepatiittitartuntoja ja taudin aiheuttamia kuolemia. Hankkeen toteuttamista varten järjestetään nyt toinen valtionavustushaku tämän kuluvan vuoden lopussa. Hallitus käynnistää myös ohjelman, jonka avulla pyritään ehkäisemään nuorten huumeakuolemia. Hankkeelle on varattu yhteensä 10,9 miljoonaa euroa rahoitusta vuosille 25—27. Ohjelma käynnistyy valtionavustushaulla, jossa jaetaan yhteensä 3,15 miljoonaa euroa, ja avustuksia voivat hakea kaikki hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki sekä HUS-yhtymä.

Yksi 20 vuotta raittiina ollut ystäväni lähetti minulle viestin, joka kuuluu seuraavasti: ”Lähes kymmenen vuotta amfetamiinia ja Subutexiä suonensisäisesti käyttäneenä en voi kannattaa käyttöhuoneita, koska silloin annamme rikollisuudelle uuden muodon. Addiktoituneet ihmiset tulevat käyttöhuoneille myös silloin, kun heillä ei ole haluamaansa huumetta, koska käyttöhuoneissa käytävillä niitä on, ja tulemme näkemään ryöstöjä ja puukotuksia käyttöhuoneiden lähistöllä enenevissä määrin.”

Resurssien lisääminen korvaushoitoon on kannattavampaa kuin resurssit käyttöhuoneisiin. Korvaushoitoon tulisi sisällyttää nykyistä enemmän psykososiaalista kuntoutusta. Nykyään tämä on oikeastaan liian usein pelkkää korvaushoitolääkkeen hakemista. Hyvinvointialueet ovat tässä avainasemassa toimintatapojen kehittämisessä.

Yhteiskunnan viestin tulee olla selvä: me emme hyväksy tai kannusta huumeiden käyttämiseen. Huumeiden käytön ei tule olla yhteiskunnan tukemaa, sen tulee olla nimenomaan ongelma, johon puututaan. Rakentamalla laittomille huumeille piikityshuoneita vahvistamme rikollisjärjestöjen toimintaa ja kurjistamme riippuvaisten tilannetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

18.53 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Kävin viime vuonna A-klinikkasäätiön kanssa tutustumassa itäisen Helsingin alueella huumeita käyttävien ihmisten arkeen, niiden ihmisten, jotka ovat jo menettäneet jopa oman ihmisyyden käsitteensä, ja suosittelen tällaista vastaavaa tutustumiskierrosta kaikille päättäjille.

Tässä kansalaisaloitteessa esitetään valvottujen käyttötilojen sallimista huumeita käytäville. Koska huumeiden käyttö on lailla kielletty, tämä tietenkin vaatisi lakiin eräänlaisen poikkeuksen. Kysymys ei ole yksinkertainen ja vaatii perusteellista pohtimista eri näkökulmista. Käyttötilojen kokeilu saattaisi kuitenkin olla paikallaan niiden toimivuuden selvittämiseksi Suomessa.

Viime vuosina huumeakuolemat ovat nousseet hälyttävän korkealle, ja erityisesti lasten ja nuorten huumeakuolemat ovat huolestuttavasti kasvaneet. Päihdepolitiikkamme tavoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

teena tulee olla huumeiden käytön sekä siitä johtuvien haittojen, varsinkin kuolemien, minimointi. Valitettavasti viime vuosien kehitys osoittaa, että nykyinen politiikkamme ei ole tähän pystynyt. Tarvitsemme uusia keinoja huumeiden käytön, huumehaittojen ja huume-kuolemien vähentämiseksi.

Keskustelussa mennään helposti aina rangaistuksiin ja poliisin resursseihin, mutta nekin vastaavat vain oireisiin, eivät itse ongelmaan tai sen juurisyihin. Uskon, että onnistumme paremmin sosiaali- ja terveyspolitiikan keinoin puuttumalla perheiden ongelmiin, syrjäytymiseen ja antamalla ihmisille heidän tarvitsemansa avun ja tuen oikealla hetkellä. Olisi tärkeää pystyä kokeilemaan, miten valvotut käyttöhuoneet toimisivat tässä kokonaisuudessa. Jos pystymme niiden avulla siirtämään huumeiden käyttöä terveysalan ammattilaisten valvontaan pois julkisista tiloista, kaduilta, puistoista ja vessoista sekä jos saamme yhä useamman apua tarvitsevan huumeidenkäyttäjän hoidon piiriin, voidaan käyttöhuoneiden vakinaistamista sen jälkeen pohtia.

Kansalaisaloitteen täysi tyrmäys puolestaan jättää täysin pois tämän yhden työkalun selvittämisen, sen mahdollisuudet. THL:n mukaan on näyttöä, että käyttöhuoneet vähentävät ainakin huumeiden käyttöä julkisissa tiloissa sekä veriteitse tarttuvien tautien leviämistä sekä yliannostuskuolemia. Parhaan tietoni mukaan Euroopassa käyttöhuoneiden kokeiluun ryhtyneet kaupungit ovat monin paikoin päätyneet siihen, että käyttöhuoneiden hyödyt ovat haittoja suuremmat. Muun muassa näiden asioiden vuoksi olisi syytä kokeilla ja selvittää käyttöhuoneiden toimivuutta Suomessa osana muuta palvelujärjestelmää. Kyse ei ole huumeiden käytön hyväksymisestä vaan ihmisten auttamisesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen.

18.56 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kannattaa tätä edustaja Forsgrénin tekemää vastalauseen mukaista esitystä, eli kannatamme tämän käyttökokeilun lainsäädännön valmistelemista.

Arvoisa puhemies! Täällä on tuotu paljon erilaisia näkemyksiä, joihin haluan tässä puheenvuorossa tarttua. Ensinnäkin haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja alulepanijoita ja haluan kertoa, että sosiaali- ja terveysvaliokunta käsitteli tätä aloitetta huolella. Me kuulimme laajasti asiantuntijoita, ja asiantuntijalausuntojen perusteella ei jäänyt epäselväksi, että valtaosa suomalaisista asiantuntijoista halusi tarttua tähän ongelmaan ja vähentää haittoja ja ottaa nämä riippuvuussairaudet tosissaan ja tarjosi yhtenä keinona tällaisen valmistelun käynnistämistä, että näistä käyttöhuoneista voitaisiin saada kokemusta ja sitä kautta puuttua näihin ongelmiin.

Me tiedostimme valiokunnassa, että huumekuolemat ovat lisääntyneet, yli 300 huumekuolemaa vuonna 2023, ja 12 EU-maassa nämä ovat käytössä. Saatiin myös hyvin paljon tutkimustietoa siitä, että esimerkiksi yksi pistosinfektio maksaa noin 10 000 euroa julkisella puolella. Tämän ja muun tiedon perusteella me päädyimme siihen, kuten aloitteessakin esitetään, että halutaan käynnistää valmistelu näitten käyttöhuoneiden lainsäädännön selvittämiseksi. Näihin kaikkiin ongelmiin, joita tekin olette nostaneet esiin täällä, meilläkään ei ole tässä kohtaa vastausta, vaan tässä nimenomaan esitetään, että nyt lähdetään ratkaisemaan näitä ongelmia ja tarttumaan näihin haasteisiin, koska tällä hetkellä nämä ihmiset ovat todella riippuvuussairaita ja he tarvitsevat apua ja tukea päästäkseen tästä sairaudesta yli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Arvoisa puhemies! Täällä on tullut erittäin hyviä puheenvuoroja itse tähän asiaan. Sen takia haluan käyttää tämän puheenvuoron tämän valiokunnan prosessin käsittelemiseen, siihen, miten hallitus vei tämän lainsäädännön täällä eduskunnassa maaliin. Tämä on oman poliittisen historiani näkökulmasta kyllä erittäin härskiä toimintaa hallitukselta, ja siihen nyt odotan täällä vastauksia. Erityisesti edustaja Sillanpää perussuomalaisista, kun te olette tähän seuraavaksi tulossa, toivon, että vastaatte tähän teidän toimintaanne, että millä tavalla te veitte tämän valiokunnassa eteenpäin.

Meillä ensinnäkin valiokunnan kuulemisissa valtaosa asiantuntijoista kannatti kokeilun käynnistämistä näistä käyttöhuoneista. Valiokunnassa suoritimme valmistavan keskustelun, jossa enemmistö valiokunnan jäsenistä kannatti tämän kokeilulainsäädännön aloittamista — RKP:n edustaja ja myös kokoomuksen edustaja. Valiokuntaneuvokset tekivät mietintöpohjan, joka tässä on vastalauseessa — mietintöpohjan näitten asiantuntijakuulemisten perusteella — joka oli tälle aloitteelle puoltava.

Meillä oli valiokunnan käsittelyssä [Mauri Peltokankaan välihuuto] puoltava mietintöluonnos tähän kansalaisaloitteeseen, ja tulimme valiokuntaan perjantaina 13.12. aamulla. No, kun me aloitimme käsittelemään tätä, niin RKP:n edustaja ja kokoomuksen edustaja, jotka ovat julkisesti kannattaneet tätä aloitetta — anteeksi, puhemies, tätä sanavalintaani — hävisivät kuin pieru Saharaan, suomeksi, ja sinne tulivat kokoomuslaiset tilalle. No, mediassa ruvettiin kirjoittamaan, että mitä tapahtuu. Suora lainaus Hesarista: Edustaja Castrén: ”Annoin tilaa edustajille, jotka toivoivat läsnäoloa.” [Jari Ronkaisen välihuuto — Mauri Peltokankaan välihuuto] No, sitten rupesimme käsittelemään tätä, [Mauri Peltokangas: Käsittämätöntä, puhemies!] ja sitten tämän jälkeen me jatkoimme tämän käsittelyä, ja valiokuntaneuvoksen pohjasta leikattiin pois ja ryhmäkanslioista tuotiin leikkaa-liimamalla tähän valiokunnan mietintöpohjaan. Ja kun katsoo tätä valiokunnan mietintöä, niin täällä on valiokunnan mietintöön lainattu asiantuntijoita, joita valiokunnassa ei edes kuulu. [Mauri Peltokangas: Miten tämä liittyy kansalaisaloitteeseen?] Eli mihinkä perustuu tämä eduskunnan hyväksymä mietintö, joka ei ole valiokuntaneuvosten kirjoittama, joka ei ole enemmistön valmistavassa tehty keskustelu? [Puhemies koputtaa] — Arvoisa puhemies...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kannattaa olla tarkkana sen suhteen, mitä kertoo valiokunnan työskentelystä. [Mauri Peltokangas: Törkeää!]

Joo. — Valiokunnan mietinnöksi tuli... [Mauri Peltokangas: Sosiaalidemokraateille tämä on ilmeisesti sallittua!] — Anteeksi, voinko puhua, koska tämä on erittäin painava viesti. — Valiokunnassa ne ihmiset, jotka kannattivat esitystä, joutuivat lähtemään valiokunnasta pois, ja hallitus äänestyytti vastoin valiokuntaneuvosten pohjaa, virkapohjaa, tämän mietintöluonnoksen, joka on tämän kansalaisaloitteen kaatava esitys.

Mielestäni tämä toimintatapa... Jos sitä kritisoidaan täällä, että minä tuon sen julki, niin kertokaa, mihinkä tämä perustuu. Asiantuntijakuulemisissa valiokuntaneuvosten kirjoittama pohja, jota kannatti enemmistö valiokunnan jäsenistä, teki puoltavan mietinnön. [Jari Ronkainen pyytää vastauspuheenvuoroa] Perjantaina kun tätä käsiteltiin, niin te äänestytitte nämä kaikki pykälät pois, toitte esityksen, joka ei ole minkään virkakunnan kirjoittama pohja ja jolla tämä mietintö hylätään. Mielestäni tähän on perusteltua vastata täällä, miten täällä on voitu toimia tällä tavoin. Mielenkiintoista kyllä on nähdä — ja me äänestytimme tämän myös nimenhuutoäänestyksellä — miten on täällä salissa: onko hallituspuolueilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

vapaat kädet äänestää kansalaisaloitteesta? Yleensä ei ole ryhmäkuria kansalaisaloitteessa. Miten RKP suhtautuu, joka ei ole täällä salissa tällä hetkellä puhumassa? He eivät olleet valiokunnassa tätä käsittelemässä. Miksi? Eivätkö saaneet? Onko kokoomuslaisilla vapaat kädet äänestää tämän kansalaisaloitteen puolesta, vai onko samalla tavalla toimittu kuin valiokunnassa, jossa valmistavassa keskusteluvaiheessa kannattaneet laitettiin pois ja vastustaneet laitettiin päätöskeskusteluun? [Puhemies koputtaa] Mielestäni tämä prosessi ansaitsee tulla kuulluksi, koska tämä on se fakta, miten tämä vietiin eteenpäin valiokunnassa. Mielestäni tämä ei ole eduskunnalle [Puhemies: Aika!] asianmukaista lain käsittelyä. [Mauri Peltokangas: Ei ainakaan jää epäselväksi, mistä ne kaikki tiedot vuotaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen, vastauspuheenvuoro.

19.04 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minä olen nyt kohta kymmenen vuotta ollut täällä eduskunnassa, ja minulla on aina ollut se käsitys, että valiokunnan sisäisistä asioista ei puhuta edes täällä salissa. Ne eivät ole missään vaiheessa julkisia. Asiakirjat kylläkin ovat sitten, kun asiaa käsitellään, mutta te kerroitte aika selkeästi niin, että siitä pystyy määrittelemään, kuka yksittäinen henkilö on tehnyt mitään ja näin, ja minun mielestäni se on aika erikoista.

Täällä on aikaisemminkin sanottu, kuulin jo sen, että täällä salissa ei saa enää esittää omaa henkilökohtaista mielipidettään, vaan pitää perustua tutkittuun tietoon, mutta vaikka minä olisin keskustellut poliisien kanssa asiasta, niin minun mielestäni se on ihan yhtä arvokasta. Ja minun mielestäni se, onko ryhmäkuria vai ei, on ryhmien sisäinen asia. Ei meidän tarvitse sitä spekuloida. Toisilla ryhmillä se voi olla käytössä, toisilla ei. Sitäkään ei lue missään, että kansalaisaloitteen kohdalla sitä ei voitaisi käyttää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoro, edustaja Nurminen.

19.05 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin lainasin suoraan Hesarin artikkelia tästä käsittelystä. Nämä kyseiset edustajat, jotka edustavat RKP:tä ja myös kokoomusta, ovat julkisuudessa ilmaisseet useaan otteeseen, että kannattavat tätä, ja Helsingin Sanomien artikkelissa, jota lainasin, he kertoivat, etteivät osallistu tämän käsittelyyn vaan ovat laittaneet sinne edustajat, jotka halusivat tähän osallistua. Kerroin, että tämän johdosta mahtikäsky [Jari Ronkainen: Ei se kritiikki tuota koskenut!] on tullut jostain, ja tämän johdosta tapahtui se, että valiokunnan pitkään valmisteltu mietintö kääntyi pääläelleen.

Mielestäni tosiasiat on tunnustettava täällä, että mitä tapahtui, ja nyt ymmärsin, että käytte ryhmäkuria [Pia Sillanpää: Tähän liittyy muitakin tosiasioita!] hallituksen sisällä, ja olen tästä tietenkin pettynyt, kun ei kansalaisaloitteissa näin ole ollut tapana. Toivoisin, että kansanedustajilla on mahdollisuus tutustua asiantuntijalausuntoihin ja itsenäisesti tehdä valinnat näihin asioihin ja ettei toimita tällä tavalla kuten valiokunnassa hallitus toimi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kannattaa olla tarkkana sen suhteen, mitä puhutaan valiokunnasta. Tietenkin julkiset tiedot ovat julkisia tietoja ja pöytäkirjasta saatavat tiedot ovat pöytäkirjatietoja, ne ovat julkisia, mutta sitä, mitä keskustelua käydään, voi siiteerata vain omalta osaltansa. — Edustaja Savio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

19.07 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä tosiaan sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hylkää kansalaisaloitteen ehdotuksen huumeaineiden käyttötilakokeilun mahdollistavaan lainvalmisteluun ryhtymisestä, ja valiokunnan tekemä hylkäysehdotus on nähdäkseni täysin oikea.

Edustaja Nurminen kävi tässä edellä läpi tätä valiokunnassa käytyä keskustelua. Minä pidän sitä kyllä erittäin hämmäntävänä, että täällä käytiin läpi tätä sosiaali- ja terveysvaliokunnan luottamuksellista keskustelua. En ole tähän törmännyt. Olen yhtä kauan ollut täällä eduskunnassa kuin edustaja Nurminen ja en ole tällaiseen aiemmin törmännyt. Minä nyt toivon todellakin, että tällainen menettelytapa ei leviä, varsinkin kun sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on ollut selkeästikin... Kun julkisuudessa on käyty läpi näitä ongelmia hyvin kauan, niin minä nyt todella toivoisin, että sosiaali- ja terveysvaliokunta voisi sisäisesti selvittää näitä menettelytapoja, saada siellä asiat kuntoon.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2023 raportoitiin 310 huumekuolemaa. Aiheesta on hyvin tärkeää käydä yhteiskunnallista keskustelua, ja nyt siihen onkin hyvä tilaisuus. Huumeista yksilöille ja yhteiskunnalle aiheutuvia ongelmia on pyrittävä vähentämään nopeasti. Huumeaineiden käyttötilojen käyttöönotto ei kuitenkaan ole toimiva ratkaisu, eikä niiden arvioida estävän Suomessa yliannostuksesta johtuvia kuolemia. Sen sijaan käyttötilojen riskinä pidetään huumeiden kysynnän ja siten myös huumekaupan ja järjestyshäiriöiden lisääntymistä käyttötilojen läheisyydessä. Käyttötilat voitaisiin lisäksi, varsinkin nuorison keskuudessa, tulkita viestiksi siitä, että huumeisiin suhtaudutaan yhteiskunnassa aiempaa sallivammin. Aiheesta on tehty ikäviä havaintoja muun muassa Kanadassa, kuten edustaja Väyrynen aiemmin kuvaili. Olisikin hyvin suuri riski siitä, että käyttötilojen myötä tilanne menisi aiempaakin huonompaan suuntaan. Oma kysymyksensä liittyy vielä siihenkin, miten käyttöhuoneisiin liittyvät lakitekniset ongelmat ratkaistaisiin.

Arvoisa puhemies! Ennaltaehkäisyyn ja hoitopääsyyn panostaminen on olennaista nuorten ja tietenkin myös muidenkin ikäryhmien huumekuolemien ehkäisemisessä. Huumeiden korvaushoito pelastaa tutkitusti monia henkiä, ja korvaushoitoon tulisi päästä nykyistä selvästi matalammalla kynnyksellä. Resurssien lisääminen korvaushoitoon on kannattavaa ja kannatettavaa. Vieroitushoitoon pääsyn, korvaushoidon arvioinnin ja kuntoutuksen tulisi tapahtua saumattomasti ja yksilöllisen tarpeen perusteella.

Arvoisa puhemies! Hallituksen käynnistämän ohjelman avulla pyritäänkin ehkäisemään nuorten huumekuolemia. Hankkeelle on varattu yhteensä yli 10 miljoonan euron rahoitus vuosille 2025—2027. Se on erittäin hyvä asia. Toivon mukaan huumekuolemien määrä saadaan näillä toimenpiteillä pikaisesti laskusuuntaan, samoin muut huumeista aiheutuvat ongelmat. Käyttöhuoneita ei tarvita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila. [Ilmari Nurminen: Nimi mainittu!] — No, anteeksi, ensin edustaja Nurminen, vastauspuheenvuoro. [Mauri Peltokankaan välihuuto — Ilmari Nurminen: No, varmaan puhemies päättää täällä, kuka saa puheenvuoron ja kuka ei, eli jos saisin puhua!] — Saa, jos pyytää.

19.10 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Kuten, edustaja Savio, toitte esille, olemme molemmat olleet täällä kymmenen vuotta, tulleet samaan aikaan eduskuntaan. Todellakin kannatan sitä, että tällainen menettely, mitä tässä on nähty... Todellakin toivon, että se ei enää toistu täällä, eikä vastaavaa ole kymmenen vuoden aikana tullut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Kuten kerroin, valmistavassa keskustelussa valiokuntaneuvosten ja valiokunnan mietintöpohja oli tämän vastalauseen mukainen sanatarkasti, ja se on täysin fakta ja täysin julkinen tieto. Sen jälkeen olen viitannut ainoastaan julkisiin tietoihin, niiden henkilöiden puolesta, jotka ovat julkisesti kertoneet, että he kannattavat tätä aloitetta, mutta he eivät olleet valiokunnassa ratkaisevassa käsittelyssä. Kysynkin teiltä, jotka ette olleet täällä käsittelyssä: Kuka tämän mietinnön on kirjoittanut? Kun tämä ei perustu mihinkään valiokunnan asiantuntijalausuntoihin, niin mihinkä tämä perustuu? Täällä on laitettu esimerkiksi jotain Onnettomuustutkintakeskuksen raporttia sivutolkulla, ja kysyisin näistä, [Puhemies koputtaa] mihinkä nämä perustuvat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen, vastauspuheenvuoro.

19.12 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa kerkesin käydä sen verran lausuntoja läpi, että HUS, Poliisihallitus ja lapsiasiainvaltuutettu viittasivat tähän nimenomaiseen Onnettomuustutkintakeskuksen raporttiin. Oli muistaakseni myös siinä alkuperäisessä, mihin edustaja Nurminen viittaa. Ainakin tämä Onnettomuustutkintakeskuksen raportti on tullut sieltä asiantuntijalausunnoista. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Kannattaa tutustua materiaaliin valiokunnassa, niin ei tule paha mieli!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Marttila.

19.12 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Lastensuojelun ammattilaisena suhtaudun huumeiden käyttöön erittäin nuivasti, mutta jos haluamme täällä tuomita ja moralisoida käyttäjiä, niin tuomitaan bilekäyttäjät, jotka eivät uhraa ajatusta sille, millaista raa-kaa rikollisuutta ja väkivaltaa ja ihmiskauppaa niin kutsutulla hupikäytöllään ylläpitävät. Vakavasta riippuvuudesta kärsivät ovat kuitenkin ihmisryhmä, joka tarvitsee tukea ja apua, ei tuomioita.

Huumemyrkytyskuolemat ja huumausaineiden pitkäaikaisesta käytöstä johtuvat kuolemat ovat olleet kasvussa koko 2000-luvun ajan. Viime vuonna huumausaineisiin kuoli 310 henkilöä. Joka neljäs 15—24-vuotiaana kuollut kuoli huumeisiin. Tässä ikäryhmässä kuolleiden määrä kasvoi eniten. Huumausaineisiin kuoli enemmän ihmisiä kuin liikenneonnettomuuksissa Suomessa. Tilastokeskuksen ja Liikenneturvan tilaston mukaan liikenneonnettomuuksissa kuoli 196 henkilöä vuonna 22. Suomessa tehdäänkin kunnianhimoista politiikkaa liikenneturvallisuuden parantamiseksi, ja toimia on käyty ihailemassa ulkomaita myöten. Samaa kunnianhimoa todella soisi näkevän myös huumekuolemien ja -haittojen vähentämisessä.

Huumekuolemien lisääntyminen kertoo siitä, että emme ole onnistuneet suojelemaan erityisesti nuoriamme. Kuolemien lisääntyminen kertoo puutteista ennaltaehkäisevässä työssä ja riippuvuushoidoissa sekä epäonnistumisesta huumeiden kysynnän ja tarjonnan vähentämisessä. Huumekuolemilla on merkittäviä vaikutuksia myös laajemmin, ja huumeisiin kuolleiden läheiset kokevat usein syyllisyyttä ja häpeää sekä puutteita tuen saamisessa palvelujärjestelmässämme.

Arvoisa puhemies! Järjestöjen merkitys matalan kynnyksen ennaltaehkäisevässä työssä on elintärkeä osa sote-palvelujärjestelmää. Nykyisessä tilanteessa, jossa hallitus on päättänyt leikata järjestösektorin rahoitusta samaan aikaan, kun hyvinvointialueet joutuvat leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

kaamaan avustuksiaan, on järjestöjen tekemä arvokas työ valitettavasti vaarassa. Kentällä työskentelevien kolmannen sektorin ammattilaisten viesti on selvä: haittoja vähentävä työ toimii. Yhtä selvää on, että nykyiset strategiat ja toimet huumehaittojen vähentämisessä eivät toimi.

Mikään keino ei tietenkään yksin riitä, mutta käyttöhuoneet voivat olla yksi keino auttaa huumeriippuvaisia. Näissä tiloissa voidaan antaa ensiapua yliannostustilanteissa ja ohjata käyttäjiä palveluiden piiriin. Kyse ei ole käytön helpottamisesta vaan juurikin hoitoon ohjaamisen ja pääsyn helpottamisesta. Voisiko tämä sali näyttää vihreää valoa edes sille, että käyttöhuonekokeilun mahdollistavaa lainsäädäntöä edes selvitetään?

Huumekuolemien taustalla on monimutkainen vyyhti köyhyyttä, syrjäytymistä, mielen-terveysongelmia ja palveluiden riittämättömyyttä. Huumekuolemien vähentämiseen tarvitaan toimia, jotka eivät rankaise vaan tukevat ja hoitavat. Meidän on asetettava konkreettinen tavoite: yksi nollatoleranssi, nolla huumekuolemaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.16 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kansalaisaloite, jossa ehdotetaan, että lainvalmistelu huumeaineiden käyttötilakokeilun mahdollistamiseksi käynnistetään mahdollisimman pian. En kannata tätä.

Huumeidenkäyttöhuoneista käydään tasaisin väliajoin keskustelua Suomessa. Keskustelu nousee esille erityisesti silloin, kun puhutaan huumekuolemien määristä. Vuonna 2023 huumeisiin kuoli Suomessa 310 ihmistä, heistä 91 oli iältään 15—24-vuotiaita. Kaiken kaikkiaan huumeet olivat syynä joka neljännen 15—24-vuotiaan kuolemaan. Rehellisesti sanottuna nämä luvut ovat todella karuja. Jokainen huumeisiin menehtynyt on jonkun lapsi, sisarus tai esimerkiksi vanhempi. Jokainen kuolema on tragedia myös huumeisiin kuolleen läheisille ja perheille mutta myös koko suomalaiselle yhteiskunnalle.

Taistelu huumeita ja huumekuolemia vastaan on vaikeaa. Erilaisia huumeaineita tulee jatkuvasti lisää, ja huumeita on entistä enemmän saatavilla lapsille ja nuorille. Tuntuu kuin monesta suunnasta haluttaisiin muuttaa kulttuuria huumeiden ympärillä sallivammaksi ja huumeita normalisoidaan. Meidän täytyy taistella tätä vastaan.

Arvoisa puhemies! Huumeidenkäyttöhuoneet eivät ole mielestäni ratkaisu, koska ne eivät tarjoa ratkaisua niihin ongelmiin, minkä vuoksi yksilöt yhteiskunnassa joutuvat huumeiden käytön pariin. Vaikka käyttöhuoneiden perustamiselle on esitetty hyviä perusteita, kuten huumeiden käyttöön liittyvien infektioiden ja yliannostusten ehkäiseminen, on tärkeää ymmärtää myös käyttöhuoneiden haitalliset vaikutukset, joita on mielestäni merkittävästi enemmän kuin hyötyjä. Epäilen, ettei yksikään perheenäiti haluaisi asua lastensa kanssa tällaisen huumeidenkäyttöhuoneen lähetyvillä.

Huumeidenkäyttötiloja on perusteltu myös sillä, että tällä tavoin saataisiin siivottua asuinympäristöstä likaiset neulat ja huumeiden käyttö pois kansalaisten silmistä. Ajatus on sinänsä kannattava, koska yksikään äiti ei halua lastensa leikkivän likaisten ja käytettyjen ruiskujen lähetyvillä, mutta silti mahdollisten käyttötilojen ympäristöön jäisivät huumeiden käytön ikävät lieveilmiöt näkyviin, eivät ne mihinkään siitä poistuisi.

Suomen huumeaineepolitiikka on pitkään perustunut huumeiden käytön ja hallussapidon rangaistavuuteen, ja niin sen pitääkin olla. Meillä täytyy olla selkeä ja yhtenäinen linja sille, että huumeiden käyttö ei ole sallittavaa ja huumeisiin tulisi suhtautua tuomitsevasti. Huumeidenkäyttöhuoneet lähettäisivät päinvastaisen viestin erityisesti nuorille, että huu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

meiden käyttöön suhtaudutaan sallivammin, jos sitä tekee valvotuissa käyttöhuoneissa. Itse olen huolissani siitä, että tällaiset signaalit voisivat johtaa huumeiden käytön lisääntymiseen ja jopa huumekaupan kasvamiseen. Joku on väittänyt, että valvotut käyttötilat estäisivät huumeiden käytön laajentumista. Epäilen tätä vahvasti. Mielestäni huumeiden käyttö käyttöhuoneissa on aivan yhtä laitonta kuin se olisi missä tahansa muualla.

Arvoisa puhemies! Toinen huoli liittyy huumeidenkäyttötilojen kustannuksiin. Valiokunnan kuulemisissa meille selvitettiin, että yksi huumeidenkäyttötilakokeilu maksaisi noin 500 000 euroa vuodessa. Käyttäisin tämän rahan mieluummin ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, hoitoonohjaukseen ja terveydenhuoltoon. Valistustyö esimerkiksi kouluissa on äärimmäisen tärkeää huumeiden vastaisessa työssä.

Lisäksi meidän täytyy tehdä entistä enemmän töitä sen eteen, että huumeriippuvaisilla olisi paremmat mahdollisuudet päästä palveluiden piiriin ja saada tarvitsemaansa hoitoa silloin, kun he itse sitä haluavat ja ovat motivoituneita. Korvaushoito ja siihen liittyvät palvelut pelastavat ihmishenkiä, ja näkisin, että niiden lisääminen olisi huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin käyttötilojen ylläpito.

Käyttötilat eivät ratkaise huumeiden käytön juurisyytä. Meidän täytyy panostaa kaikki mahdolliset resurssit siihen, että lapsen, nuoren tai aikuisen ei tarvitsisi ajautua tilanteeseen, jossa hän näkee huumeiden käytön ainoana ratkaisuna tilanteeseensa. Apua ongelmiin elämässä tulee olla saatavilla laaja-alaisesti, ja toki meillä tulee olla palveluja tarjolla niin nuorille kuin muillekin huumeiden käyttäjille, jotka haluavat päästä huumeista eroon. Silloin kun motivaatio huumeista eroon pääsemiseksi on olemassa, täytyy saada apu nopeasti, ettei menetä motivaatiota jonottaessa.

Arvoisa puhemies! Lainsäädäntöä huumeidenkäyttötilojen luomisesta ei pidä lähteä avaamaan, koska se voisi luoda ennakkotapauksen muille aloitteille, jotka sallisivat huumeiden käytön. Minkäänlaista porttia huumeiden käytön hyväksymiselle ei pidä avata, koska se ei olisi yksilön eikä yhteiskuntamme etujen mukaista.

Kun meillä on tällä hetkellä Suomen taloudessa rahat tiukassa, näen, että meidän täytyy kohdistaa vähäiset varamme viisaasti. Meidän tulee panostaa hoitoon ja ennaltaehkäisyyn, kehittää palveluja ja tukea huumeiden käyttäjiä, jotka haluavat raitistua. Lisäksi on tärkeää tukea huumeiden käyttäjien läheisiä, kun he joutuvat sivusta seuraamaan jopa vuosia raa-dollista kamppailua huumeiden parissa.

Lopuksi haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä siitä, että pidätte yllä keskustelua huumeista ja niiden aiheuttamista haitoista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

19.22 **Ville Väyrynen kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tuossa ensimmäisessä puheenvuorossani totesin, itse olin hyvin pitkään kahden vaiheilla tämän kokeilun suhteen aivan viime hetkillä, ja missään vaiheessa en ole minkäänäköistä mahtikäskyä — mihin täällä edustaja Nurminen viittasi — kokenut enkä aistinut myöskään käsittelyn aikana.

Minä olen oikeastaan kaikista tavoitteista ja huolista samaa mieltä kuin tämän aloitteen puolustajatkin. Meillä on huumekuolemat valtavassa nousussa, meillä on inhimillisiä ongelmia. Meidän täytyy löytää keinoja, millä me ohjataan nämä ihmiset hoitoon ja tarjotaan heille hoitoa ja tarjotaan jonkunnäköinen mahdollisuus inhimilliseen elämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Täällä on viitattu hyvin moneen kertaan huumekuolleisuuteen ja sen nousuun. Taisi olla edustaja Perholehto, joka sanoi vielä, että Suomessa on huumekuolleisuus noussut koko 2000-luvun ajan. Samoin on tehnyt Kanadassa. Ainoa ero Kanadalla ja Suomella... Tai no, ei se ainoa ero ole, mutta yksi olennainen ero on se, että siellä ovat olleet koko ajan huumeidenkäyttöhuoneet käytössä. Eli se ei ole se yksittäinen ratkaisu, jos me haetaan huumekuolleisuuteen ratkaisua. Meillä on erilainen käyttöprofiili, se on vaan totta, näin se on. Ne kuolemat tapahtuvat eri mekanismeilla eri paikoissa. Ja silloin jos me halutaan täällä auttaa meidän huumeidenkäyttäjiä, meidän täytyy ottaa erilainen lähestymistapa. Siihen tulee paljon hoitoonohjausta, puhtaita ruiskuja, sosiaalista tukemista, mutta ne kaikki pystytään tarjoamaan myös ilman käyttöhuoneita. Huumeidenkäyttöhuone ei ole näitten muiden toimien edellytys, vaan meidän täytyy saada tämä meidän systeemi semmoiseksi, että meillä oikeasti palvelut pelaavat, ihmiset pääsevät niitten piiriin ja on matala kynnyks.

Hallitus on aloittanut ohjelman nuorten huumekuolemien ehkäisyksi, ja se ei tarkoita sitä, että jos me tämä aloite hylätään, niin me tavallaan tiputetaan hanskat kädestä ja sanotaan, että mitään asialle ei ole tehtävissä. Sitä tehdään koko ajan, mutta yritetään valita semmoisia keinoja, mitkä ovat juuri meidän olosuhteisiin tehokkaita.

Minä toistan vielä: Me kuultiin erittäin hyviä esitelmiä sekä Tanskasta että Kanadasta, ja heillä on todella hyvin toimivia huumeidenkäyttöhuoneita. Heillä on kymmeniätuhansia, ellei jopa satojatuhansia, käyttökertoja ilman yhtään kuolemaa esimerkiksi Kanadassa, mutta kun samaan aikaan heidän yhteiskunnassaan huumekuolemat ovat kolminkertaistuneet, niin se tarkoittaa sitä, että juuri silloin tähän ongelmaan se ei välttämättä ole... Se ei tarkoita sitä, että huumeidenkäyttöhuoneet ovat aiheuttaneet tätä ongelmaa, mutta se kertoo ihan satavarmasti sen, että ne eivät ainakaan korjaa sitä. Kyllä meidän täytyy, kun täällä puhutaan tutkitusta tiedosta ja siitä datasta, sitä dataa tulkita myös tällä lailla.

Minä toistan edellisen puheenvuoroni lopetuksen, että meidän pitää valita, halutaanko me huumeidenkäyttöhuoneita, joissa ei ole kuolemia, vai halutaanko me yhteiskunta, jossa ei ole huumekuolemia. Näihin kahteen asiaan ne ratkaisut ovat ihan erilaiset, mutta toivotaan, että löydetään yhdessä ne joskus vielä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

19.25 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään tosiaan kansalaisaloitetta, jossa ehdotetaan huumausaineiden käyttötilojen kokeilua Suomessa. Aloitteessa esitetään, että valvottujen käyttötilojen avulla voitaisiin vähentää huumekuolemia, tartuntatautien leviämistä sekä kadulla tapahtuvaa huumeidenkäyttöä. Samalla aloitteen mukaan käyttöhuoneet loisivat matalan kynnyksen yhteyden sosiaali- ja terveystalouteen. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä todetaan, että käyttötilat ovat monessa maassa käytössä, mutta Suomessa nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista niiden perustamista. Mietinnössä tuodaan esiin, että huumeiden käyttö ja hallussapito on kiellettyä ja rangaistavaa. Lisäksi valiokunta katsoo, että käyttötilojen perustaminen voisi johtaa vääränlaiseen viestiin huumeiden hyväksyttävyydestä ja lisätä huumekauppaa ja järjestyshäiriöihin liittyviä ongelmia. Näistä syistä valiokunta päätyi esittämään kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää muistaa, että huumausaineiden käyttö on laissa kiellettyä syystä. Ei voida hyväksyä sitä, että yhteiskunta tarjoaisi paikan laittoman toiminnan harjoittamiseen, vaikka se tapahtuisi valvotuissa olosuhteissa. Käyttötilat loisivat huumeidenkäyttäjille tilan, jossa laitonta toimintaa voisi harjoittaa ilman seuraamuksia, mikä käytän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

nössä tarkoittaisi kannustetta rikoksen tekemiseen. Tämä on vakava, periaatteellinen kysymys, haluammeko todella edetä suuntaan, jossa huumeiden käyttöä pyritään hallinnoimaan tällä tavalla sen sijaan, että siihen puututtaisiin oikeasti tehokkaammin.

Vaikka huumeidenkäyttäjien terveystarkkailun vähentäminen on tärkeää, ei ratkaisu voi olla se, että rikollisesta toiminnasta tehdään helpompaa tai turvallisempaa. Sen sijaan meidän tulee panostaa ennaltaehkäiseviin toimiin, päihdehoidon saatavuuden parantamiseen ja siihen, että huumeongelmiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Huumeiden käytön taustalla on monia syitä, kuten mielenterveysongelmia, syrjäytymistä ja sosiaalisia haasteita. Nämä ongelmat eivät ratkea tarjoamalla käyttötiloja, vaan ne vaativat laajempia toimia niin sosiaali- ja terveydenhuollon kuin koulutuksen ja työllisyyspolitiikan saralla.

Meidän on myös mietittävä, millaisen viestin käyttötilat lähettäisivät. Jos valtio sallii paikan, jossa huumeita voidaan käyttää, syntyy helposti mielikuva, että käyttö itsessään olisi yhteiskunnan näkökulmasta hyväksyttävää. Tämä ei ole oikea suunta, vaan ratkaisujen on löydettävä muualta kuin laittoman toiminnan mahdollistamisesta. Lisäksi on syytä pohtia, millaisia käytännön seurauksia käyttötilalla voisi olla ympäröivälle yhteisölle. Monissa maissa, joissa käyttötiloja on perustettu, on raportoitu ongelmista, kuten huumeiden myynnin keskittymisestä käyttötilojen läheisyyteen, lisääntyneestä rikollisuudesta ja alueen asukkaiden turvallisuuden heikentymisestä.

Arvoisa puhemies! Huumausaineiden käyttö on vakava yhteiskunnallinen ongelma, johon on suhtauduttava määrätietoisesti ja vastuullisesti. Sen sijaan, että hyväksymme käyttötilat osaksi suomalaista huumeapolitiikkaa, meidän on vahvistettava päihdehoidon palveluita, tuettava huumeista irti pääseviä ja kohdennettava resursseja tehokkaaseen ennaltaehkäisyyn. Meidän on tehtävä selväksi, että yhteiskunnallamme ei ole varaa antaa periksi huumeongelman edessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jokelainen.

19.29 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on nyt tänään peräänkuulutettu aika monta kertaa, että ei kannateta käyttöhuoneita vaan sen sijaan kannatetaan matalan kynnyksen palveluita, parempia päihdepalveluita, mutta hallitus ei tällä hetkellä tarjoile mitään näistä. Te olette tarjoilemassa kymmenen miljoonaa nyt päihdehaittojen ehkäisyyn useammalle vuodelle, mutta aikamoisista taskurahoista puhutaan, jos samanaikaisesti kuitenkin leikkaatte sotesta, pistätte hyvinvointialueet taloudellisesti ahtaalle, siten leikkaatte myöskin ennaltaehkäisystä, leikkaatte järjestötyöstä, leikkaatte asumisesta ja ihmisten toimeentulosta, ja nämä ovat kaikki nyt niitä ennaltaehkäiseviä toimia, joilla me pystyttäisiin estämään sitä, että yksikään ihminen ajautuu käyttämään huumeita elämässään.

Haluan myöskin korostaa sitä, että kyse on nimenomaan siitä, että olosuhteiden pakosta ihmiset ajautuvat päihteen käytön pariin. Se ei ole valinta. Se ei ole ihmisen omaa syytä, vaan se on sairaus, ja toivoisin, että sillä tavalla kunnioitavasti puhuttaisiin päihdesairaista ihmisistä tässäkin salissa, että ei vihjailla siihen suuntaan, että kyse olisi ihmisen omasta valinnasta millään muotoa.

No, sitten täällä on esitetty tänään myöskin ratkaisuksi tähän tilanteeseen, että meidän pitäisi muistaa kertoa lapsillemme, että älkää käyttäkö huumeita. No, minä en kyllä usko, että yhdessäkään suomalaisessa perheessä tähän asti on sanottu lapsille, että voisitko, kiitos, käyttää huumeita. Että kyllä se nyt on ihan päivänselvää varmasti kaikille, että valis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

tusta meillä on tässä yhteiskunnassa olemassa aivan riittävästi. Se alkaa suurin piirtein varhaiskasvatuksesta, sitä painotetaan peruskoulussa, sitä painotetaan toisella asteella. Työelämässä on huumausaineille täysin nollatoleranssi. Kaikki tietävät sen, että huumeiden käyttö on vaarallista ja se on Suomessa laitonta, mutta pelkästään se tieto ei estä sitä, ett-eikö meillä silti olisi ihmisiä, jotka käyttävät huumeita. Eli ihan siis pelkkä tällainen puheenpölinä ei auta yhtään mitään, vaan meillä pitäisi olla konkreettisemmat, paremmat kei-not.

THL on myöskin suosittanut käyttöhuoneita mutta sen lisäksi myöskin tehokkaampia, parempia päihdepalveluita. Mielestäni kukaan ei ole täällä myöskään tänään esittänyt, että pelkästään käyttöhuoneet ratkaisisivat tätä ongelmaa, vaan että sen rinnalle täytyy tuoda kokonaisvaltainen päihdepalveluiden uudistus, ja se vaatii rahaa. Se vaatii sitä aika paljon enemmän kuin kymmenen miljoonaa.

No, sitten vielä on kommentoitava, kun edustaja Sillanpää tuossa äsken mainitsi, että kukaan tuskin haluaa käyttöhuonetta naapuriinsa. Mutta, herrasväki, Helsingissä varsinkin jokaisella meistä täällä hetkellä on käyttöhuone naapurissa. Kyllä täällä aika pitkälti nyt puhutaan sitten semmoisesta tietynlaisesta pikkuporvarillisesta ihmiskuvasta käsin, että haluttaisiin mieluummin siivota nämä päihteiden käyttäjät pois omista silmistä kuin tarjota minkäänlaisia inhimillisiä vaihtoehtoja sille, miten päihteiden käytöstä pääsee eroon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä poissa. — Edustaja Peltokangas.

19.32 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tänään salissa käydyssä keskustelussa on ollut kyllä mielestäni aika vankasti propaganda huipussaan, osiltaan. Sanotaan nyt vielä tässä, että osassa sosiaalidemokraattien puheita oli vähän jo vihjailua, että huume-kuolemat Suomessa ovat nyt sitten hallituksen politiikan vika. Tämä on aika härskiä puhetta, koska minä tiedän, en vain luule, että tässä salissa joka ikinen edustaja on sitä mieltä, että tämä on kansallinen ongelma, eikä kukaan täällä halua, että yksikään huumekuolema tässä maassa on todellisuutta.

No, kun olen kuunnellut teidän puheitanne tästä kokonaisuudesta, niin tulee mieleen, että tällainen Helsinkiin rakennettava huumeidenkäyttöhuonekokeilu pelastaisi sitten koko Suomessa: Raumalla, Tampereella, Rovaniemellä, Jyväskylässä ja kaikkialla Suomessa. Tällaisen kuvan siitä näin äkkiseltään saa, vai onko SDP:llä ja vasemmistolla tarkoitus tai halu rakentaa huumehuoneet joka kaupunkiin ja kuntaan? Vai väheksyttekö te kenties niitä ongelmia muilla alueilla Suomessa? Jos täällä ratkaistaan tämä ongelma, silloinhan meidän tulee rakentaa niitä joka ikiseen kolkkaan. Toivon ja sanonkin nyt tässä tietenkin terveisenä puolueenne puheenjohtaja Lindtmanille, että tämän voisi kertoa nyt tulevissa vaaleissa kansalle ihan suoraan siellä kentillä, että tällainen on tahtotila. Tämä kuva tulee nyt täällä käydyssä keskustelussa, että näin on, ainakin teidän puheidenne valossa.

Kokeilut nimittäin lainsäädännössä tuppaavat jäämään voimaan tässä maassa, sen me kaikki tiedämme. Onko teillä ajatuksena laillistaa käyttö? [Ilmari Nurminen: Ei!] Tämäkin kuulostaa ihan selkeältä, koska me kaikki tiedämme, että poliisi voisi puuttua lain mukaan — lain mukaan — joka ikiseen käyntiin käyttöhuoneissa. Tässä tulisi monenlaisia ristiriitoja eri lainsäädännön kanssa. Hallintovaliokunnassakin olisi kohta vilskettä, ainakin jos joskus vielä tässä maassa sosialistihallitus on, niiden lakiehdotusten mukaan, millä poliisien oikeuksia rajoittaa nimenomaan käyttöä rajoitettaisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Eli käyttöhuoneet ovat laittoman toiminnan mahdollistavia paikkoja, mitä en sen takia itse voi hyväksyä, koska huumeet ovat Suomessa laittomia aineita. Lain mukaan huumeiden tuotanto, valmistus, tuonti Suomen alueelle, vienti Suomen alueelta, kuljetus, kauttakuljetus, jakelu, kauppa, käsittely, hallussapito ja käyttö on kielletty — lain mukaan. Arvoisat kollegat, se laki on laadittu tässä arvostamassani instanssissa ja päätetty tässä salissa, ja nyt täällä suurin oppositiopuolue puhuu tätä lakia pehmoiseksi. Minä en voi käsittää tällaista touhua.

Kiitän kaikkia kansalaisaloitteen allekirjoittaneita, koska itse olen kansalaisaloitteiden puolestapuhuja. Ne ovat hyvä keskustelunaloitus, oli aihe sitten vaikea tai helppo. Siinä mielessä tämä on aiheellista, tämä on tänä päivänä nyt keskustelussa meillä. On arvokasta, että meillä on tällainen mahdollisuus kansalla sanoa mielipiteensä tänne eduskuntaan ja täällä sitten käsitellä siinä järjestyksessä kuin talossa on määritelty asia kuin asia pois päiväjärjestyksestä. Henkilökohtaisesti toivon, että tämän kanssa ei enää tänne palata. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen.

19.36 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun äsken jäi hieman puheenvuoro kesken, niin tulin vielä täydentämään. Ehkä haluan vastata muutama kysymykseen ja täydentää vielä edellistä puheenvuoroani.

Lähetin tosiaan edustaja Peltokankaalle ja edustaja Ronkaiselle ja edustaja Saviolle tämän Helsingin Sanomien artikkelin, jossa olivat nämä edustajien sitaatit, joita täällä luin. Ehkä halusin vielä tarkentaa, että he ovat itse kertoneet, minkä takia he eivät osallistuneet tähän äänestykseen. Ja ehkä argumentoin sitten epäselkeästi, kun se ei tullut siinä puheenvuorossa sitten teidän mielestänne ilmi, että kävin läpi tätä artikkelia, mutta halusin sen vielä tässä puhujanpöytäkirjassa sanoa.

Sitten haluan vielä käydä läpi itse tätä prosessia, koska, kuten edustaja Peltokangas sanoi, on arvokasta, että edustajilla on oikeus sanoa oma mielipiteensä. Mielestäni on täysin perusteltua nyt miettiä ja vähän ihmetellä — tai ei kovin paljon vähääkään vaan kunnolla ihmetellä — tätä prosessia. Haluan tähän ihan semmoisen maalaisjärkisen vastauksen, että menikö tämä teidän mielestänne ihan niin sanotusti oikein. Nyt edelleen viitataan tähän artikkeliin ja julkisuudessa olleisiin tietoihin, että edustaja Castrén ja edustaja Wickström Helsingin Sanomissa 13.12. ovat kertoneet, että he kannattavat tätä aloitetta, tämän kokeilulainsäädännön tekemistä, mutta he eivät osallistuneet ratkaisevaan valiokunnan käsittelyyn. Tässä varmasti herää monelle kysymys siitä, että jos valiokunnan prosessi on ollut sen suuntainen, että tämä valiokunnan mietintö ja valiokuntaneuvosten pohja oli — siellä näkyy, katsoin äänestyspäätökset, mikä on vedetty pohjan mukaan, muuttunut — kansalaisaloitetta puoltava. Ja kun nämä edustajat olivat pois, edustaja Väyrynen kertoi, lainaus oli, että ei tullut mitään mahtikäskyä hänelle, mutta ”jotain tapahtui, kun aloitetta puoltavat edustajat poistuivat käsittelyn ajaksi”. Ja lopputulema oli se, että valiokunta päätti, että se ei puolla tätä kansalaisaloitetta. Kyllä nyt jokainen maalaisjärjellä ymmärtää, että jotain siinä on tapahtunut ja ei se nyt ole ihan mennyt niin kuin itse olen tottunut kymmenen vuoden aikana näitä kansalaisaloitteita käsittelemään.

Tähän toivoisin saavani teiltä selkeät vastaukset, olenko jossain ollut väärässä, tai sitten mahdollisesti perusteluita, onko tällainen mahtikäsky ollut ja onko se täällä salissa se mahtikäsky. Tähän toivoisin perusteluita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Ei tarvitse mennä siihen prosessiin, voidaan jatkaa sitä keskustelua, mutta näin siinä joka tapauksessa kävi. Asiantuntijakuulemisten ja muiden perusteella me kannatettiin kokeilua, ja lopputulema on tämä. Ja en tiedä, kuka tämän pohjan on kirjoittanut, mitä me tänään täällä käsitellään.

No, sitten edustaja Peltokankaan puheenvuoroon vielä. Tässähän, mitä me pohjassa kannatimme, on tämän kokeilulainsäädännön selvittäminen. Että kun me tiedostamme ongelman, niin me olemme halunneet ratkoa lainsäädännöllä, onko meillä tapaa tehdä tämä niin, että me voidaan haittoja vähentää ja ihmisiä auttaa paremmin. Esimerkiksi tätä kokeilulainsäädäntöä pyysi Helsinki. Pirha Pirkanmaalla sanoi, että kyllä he tarvitsevat tällaista lainsäädäntöä. Tässä ajateltiin, että jos me käynnistetään tämä selvitys, tulee lausuntokierrokset, ministeriöt valmistelevat, poliisi ottaa kantaa näihin ongelmiin, mistä te olette puhuneet, mutta nyt te päätitte, että mitään selvitystä ei tehdä, että tämä on täysin ”ei” ja mahdollisuus. Tämä on ehkä se iso ero, missä toivoisin, että puhutaan samaa kieltä, että me olemme kannattaneet kokeilulainsäädännön selvittämistä ja lainsäädännön valmistelua, onko se edes mahdollista.

Täällä on useaan kertaan viitattu poliisiin, ja katsoin nyt nämä poliisin lausunnot. Poliisi ei vastustanut tämän kokeilun selvittämistä, mikä oli — täällä on usein näihin viitattu. Mutta nämä kaikki sosiaali- ja terveysalan järjestöt, nämä ihmiset, jotka tekevät näitten ihmisten kanssa työtä, tutkimuslaitokset, kansainväliset tutkimukset ja muut puolsivat uusien ratkaisujen etsimistä ja löytämistä, että nämä hyvin marginaalisessa ryhmässä erittäin heikossa asemassa olevat ihmiset saisivat terveyspalveluita, hoitoonohjausta ja apua niihin ongelmiinsa. Ja tämä on se iso kysymys, johon nyt halutaan ottaa kantaa.

Arvoisa puhemies! Mielestäni vastasin nyt näihin itse menettelykysymyksiin ja nyt tämän aloitteen sisältöön vielä sosiaalidemokraattien puolesta ja toivon, että tämä myös oikaisi näitä näkemyksiämme tähän koko aloitteen käsittelyyn. Itse emme halua sulkea silmiämme tältä kasvavalta ongelmalta, vaan nimenomaan me toivotamme kaikki nämä pannotukset sosiaali- ja terveyspalveluihin tervetulleiksi ja tarpeellisiksi ja olemme valmiit etsimään lisäkeinoja, joilla jokainen ihminen saa päihderiippuvuuteensa apua, hoitoa ja turvaa. Uskomme, että tämä olisi yksi selvittämisen mahdollistava keino tähän ongelmaan — yli 300 kuollutta vuodessa. Mutta jos ei sitä haluta nyt periaatteellisesti edes selvittää, niin itse koen, että onko se vähän ongelmilta silmien sulkemista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] — No, minä toivon sitä. Ja toivon, että nyt jatkossa me pyritään etsimään uusia ratkaisuja, millä näitä ihmisiä autetaan. Siinä uskon, että me kaikki vedämme yhtä köyttä ja toivomme, että ei marginalisoida tai syyllistetä tai muuta näitä ihmisiä, vaan pikemminkin autetaan ja löydetään niitä keinoja yhdessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.43 **Tomi Immonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme täällä salissa jälleen yhtä hyvinkin tunteisiin vetoavaa aihetta eli kansalaisaloitetta valvotusta käyttötilasta huumeita käyttäville. Heti alkuun totean, että en kannata aloitetta. Haluan ottaa kantaa muutama keskustelussa esille nousseeseen väitteeseen huumeidenkäyttötiloista.

Väite: huumeiden käyttö tapahtuu kuitenkin jossain muualla, joten eikö olisi parempi, että se tapahtuu valvotusti? No ei. Suomalaisen yhteiskunnan ei tule antaa pienintäkään signaalia siitä, että huumeiden käyttäminen olisi hyväksyttävää, tarjoamalla siihen yhteiskunnan kustannuksella tilat. Mistä nämä rahat otetaan näihin tiloihin? Kuka ne tilat mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

saa? Kuka siellä valvoo henkilöstöä, ja mistä sen henkilöstön palkat otetaan, joka tätä huumeiden käyttöä siellä tukee? Samoin käyttötilan hyödyt jäävät toivottua vähäisemmiksi, koska tilojen ei arvioida Suomessa juurikaan estävän yliannostuksesta johtuvia kuolemia. Myrkytyskuolemia aiheuttaa eniten pitkävaikutteisten ja keskushermostoa lamaavien huumausaineiden samanaikainen käyttö, jossa vaarallinen myrkytystila tapahtuu vasta useita tunteja käyttämisen jälkeen.

Toinen väite: valvotut käyttöhuoneet eivät aiheuta huumeiden käytön lisääntymistä. Olen eri mieltä. Kukaan ei varmasti aloita huumeiden käyttöä sen takia, että sille tarjotaan tilat, mutta tilan tarjoaminen siihen ei ainakaan edesauta vähentämään tätä ilmiötä. Vaikka käyttöhuoneiden lobbarit lupailevatkin huoneiden oheistoiminnaksi ohjeistusta, joka voisi ohjata kohti vieroittumista, on vaikea uskoa käyttäjien tekevän päätöstä luopua tavastaan samalla, kun heille tarjotaan ensimmäistä kertaa tilaisuus piikittää turvallisesti ja jatkaa sen jälkeen ihan minkälaisessa pönnässä hyvänsä turvallisesti liikenteen vilinään. Ja luonnollisesti tällä aloitteella siis laillistetaan muutoin rikollinen toiminta yhteiskunnan tuella.

Väite: käyttötila ei aiheuta häiriöitä ympäristölle. Haluaisin tietää, olisivatko käyttötilojen suurimmat kannattajat tässäkin salissa valmiita ottamaan kyseisen tilan omaan naapuriinsa, oman kerrostalonsa katutasoon. Käyttötilakokemuksen jälkeen tilan asukkaat tuskin nousevat heti ensimmäiseen bussiin kohti kotiaan vaan jäävät käyttötilan ympäristöön huumausaineiden vaikutuksen alaisena, siis laillisesti huumeiden käyttäjinä. Kun näitä hortoilee pihoihlassi, niin miten turvallisena sinä, puoliso tai lapsesi koette sen pihapiirin? Tämä ilmiö näkyy jo nyt häiriökäyttäytymisenä esimerkiksi Tampereen rautatieaseman läheisyydessä, jossa sijaitsee neulanvaihtopiste. Millaisen kuvan haluatte Tampereella antaa matkailijoille tai tuleville uusille mahdollisille kaupunkilaisille?

Arvoisa puhemies! Yhden käyttöhuoneen on arvioitu maksavan yli puoli miljoonaa euroa. Vaikka käyttötilojen puolustajien mielestä tämä varmaankin tuntuu pieneltä summalta ja sijoitukselta — ainakin salin vasemmalle laidalle, joka saa rahaa seinästä, kuka sen sitten veroina milloinkin maksaa — voidaan kuitenkin kysyä, onko nyt oikea hetki, samalla kun hyvinvointialueet painivat resurssiensa kanssa. Rahoitus ja henkilökunta eivät riitä huolehtimaan edes niistä, keillä kunto heikkenee iän tai sairauden johdosta, mutta silti huumeidenkäyttäjille, jotka omien valintojensa seurauksena turmelevat terveytensä, rahoitus pitäisi vain löytää. Ei kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

19.48 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ehkä sen verran vastaan äskeiseen puheenvuoroon, että on jotenkin jopa huvittavaa se, että hallituspuolueiden edustajat tulevat nyt kertomaan tästä priorisoinnista sen jälkeen, kun katselemme ihan mustaa valkoisella siit, minkälaisia leikkauksia te olette tehneet soteen, pienituloisiin lapsiperheisiin sun muihin, ja kyllä, [Mauri Peltokankaan välihuuto] se priorisointi kattaa myös tämän sektorin, ja siinä te olette epäonnistuneet.

Koska en ole kuullut tätä keskustelua täällä kuin muutaman puheenvuoron, niin en ota sen enempää nyt kantaa eri väitteisiin, mitä täällä salissa on varmasti tänään kuultu, mutta haluan tuoda omassa puheenvuorossani esiin sen, miksi käyttöhuonekokeilun selvittäminen olisi kannattavaa ja miksi sitä pitäisi lainsäädännöllisesti yrittää edistää. Kuten on käynyt keskustelussa varmasti ilmi myös, huumausaineiden käyttö aiheuttaa valtavasti haas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

teita tähän yhteiskuntaan, ja se ei kyllä muuksi muutu, vaikka kuinka yritettäisiin asia unohtaa tai sille selkä kääntää.

Minä aloitan nyt siitä, mistä olen täysin samaa mieltä edustaja Peltokankaan kanssa, eli tästä itse kansalaisaloitteesta. Se on oiva työkalu osallistua demokratiaan ja ennen kaikkea haastaa meitä päättäjiä. Se on mielestäni etenkin näinä aikoina arvokasta ja erityisen tärkeää.

Mutta näistä käyttöhuoneista: Käyttöhuoneet olisivat keino kohdata huumeita käyttävät ihmiset inhimillisesti ja vastuullisesti. Tässä ei ole kysymys päihteiden hyväksymisestä tai laillistamisesta vaan ihmishenkien pelastamisesta ja yhteiskuntamme hyvinvoinnin turvaamisesta. Kokemukset muualta ovat osoittaneet, että nämä käyttöhuoneet hyvin suunniteltuina toimivat.

Ensinnäkin, käyttöhuoneet vähentävät yliannostuskuolemia ja tartuntatautien leviämistä. Valvotussa tilassa jokaisella on mahdollisuus käyttää puhtaita välineitä, saada apua hätätilanteissa. Tällä on suora vaikutus juuri siihen terveydenhuoltomme kuormitukseen ja kustannuksiin, kun pystytään ennalta ehkäisemään hätähoidon sijasta.

Toiseksi, käyttöhuoneet ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, joissa voidaan tarjota terveysneuvontaa, testauksia, ohjausta hoitoon. Ne luovat mahdollisuuden kuntoutumiseen ihmisille, jotka muuten jäävät järjestelmämme ulkopuolelle. Meidän tulee ymmärtää, että mitä helpompi apua on saada, sitä todennäköisemmin sitä myös haetaan.

Kolmanneksi, käyttöhuoneet voivat vähentää julkisen huumeiden käytön aiheuttamia ongelmia. Kun käyttö tapahtuu turvallisessa ympäristössä, huumeisiin liittyvä häiriökäyttäytyminen ja muut ongelmat vähenevät kaduilla ja yleinen turvallisuus paranee. Ei tarvitse kauheasti harrastaa semmoista empiriaa Helsingissäkään tietyillä alueilla. Kyllä se ongelma on siellä läsnä. En ymmärrä sitä väitettä, etteikö se tilanne paranisi, jos nämä ihmiset voisivat johonkin mennä.

Ennen kaikkea käyttöhuoneet ovat inhimillinen ratkaisu. Jokaisella ihmisellä riippumatta hänen elämäntilanteestaan on oikeus ihmisarvoiseen kohteluun. Riippuvuus ei ole valinta. Se on sairaus, johon on tarjottava apua. Käyttöhuoneet eivät ratkaise kaikkia ongelmia, mutta ne ovat askel kohti yhteiskuntaa, joka ei käännä selkäänsä heikoimmilleen vaan tarjoaa tukea ja turvaa.

Arvoisat kansanedustajat, meillä olisi ollut mahdollisuus tehdä päätös, joka pelastaisi parhaimmillaan ihmishenkiä ja tekisi yhteiskunnastamme kokonaisvaltaisesti paremman, mutta ikävä kyllä valiokunnassa ei haluttu uskoa asiantuntijoita ja tutkittua tietoa, ei haluttu selvittää, voisiko asiat tehdä paremmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

19.52 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Näytti olevan viimeinen puheenvuoro, ainakin vielä.

Elikkä meillä on täällä käsittelyssä kansalaisaloite Valvottu käyttötila huumeita käyttäville. Minä itse olen ollut näitä vastaan, ja täytyy sanoa, että tuo edustaja Furuholmin äsken käyttämä puhe [Timo Furuholm: Käänsi pään!] sai minut ehkä vielä enemmän asioita vastaan, koska sivistyin siinä aika paljon tästä käyttötilahommasta. Siis valvottu käyttöhuone, henkilökuntaa ja kaikkia testilaitteita. 24 tuntia vuorokaudessa sen pitäisi olla, koska tuskin ne kello 8:n ja 16:n välillä niitä käyttää. Virka-aika on hieman huono edes tämän kokeiluun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

Mutta kun ystäviini kuuluu yksi sellainen kaveri, joka on käyttänyt aika paljon aineita, niin minä äsken otin yhteyttä häneen ja kysyin häneltä, mitä aineita olet vuosien saatossa käyttänyt. Sieltä tuli aika suppea vastaus, mutta siinä lukee, että kaikkea mahdollista: Alkoholia, bentsoja, pilveä yläasteella. Vuosien sekakäyttö, viimeiset viisi piriä, ja nyt hän on ymmärtääkseni kuivilla tästä aineesta. Hän kirjoitti: ”Tietty tällä hetkellä ongelma, kun nistit jättää neuloja sinne tänne. Eipä se käyttöhuone tee niistä idiooteista järkeviä. Jatkosakin niitä ongelmia on ja näkyy katukuvassa. Joko ne huumeet on laillisia tai sitten ei ole. Tämä on askel siihen suuntaan, että huumeet hyväksytään.

Okei, ongelmahan on vain pahentunut ja pahentunut, mutta pitäisikö oikeasti etsiä ratkaisu, kuinka saadaan tilastot laskuun? Pitäisikö keksiä ratkaisu, että ei välttämättä tarvittaisi tuommoisia huoneita? Minun mielestäni se joko on tai ei ole mitään, että laitton on laillista. Pitää vetää raja johonkin, ja nyt se rajan vetäminen on mielestäni tässä. Tuen tätä hallituksen esitystä.”

Hän täydensi vielä: ”Pitäisi keksiä keinoja, ettei tarvita tuommoisia huoneita. Ikävä kyllä se tarkoittaa isoja satsauksia nuoriin, koska siinä on se tulevaisuus ja tällä hetkellä käyttöhuoneet antaa siihen sitten kuvan, että asia on ok jollakin tapaa. Päihteet ei ole ok. Alkoholin ei tarvitsisi olla laillista. Se ja muut päihteet tuhoavat sukupolvia.

Minä olen ollut lapsi 90-luvulla, ja alkoholi oli normi aikuisilla silloin. Kyllä meillä kaikilla on ongelmia, ja itsellä meni vuosia tajuta, että alkoholi ei olekaan hauskaa. Nyt sitten sama noiden huoneiden kanssa: tavallaan luodaan kuva, että se olisi ok jollakin tasolla. Jotain toimenpiteitä tarvitaan, mutta käyttöhuoneet ei ole se. Voisiko ehdottaa jonkun vähän luovemman ratkaisun? Meidän pitää saada se ongelma haltuun, ei tarjota paikkoja käyttöä. Neulajakelu on hyvä asia.”

Arvoisa puhemies! Tässä olivat nämä käyttäjän terveiset, ja toivon — hän varmasti katsoo tätä keskustelua — että hän pysyisi omassa elämässään kuivilla näistä aineista. Tästä kun katson tuonne kameraan ja häntä silmiin, niin toivon, että hän toteuttaa ne haaveet, mitä hänellä on. Erittäin älykäs kaveri. Kärsinyt ehkä ADHD:stä, ja sitä ei ole ajoissa tunnistettu, ja sitten on haettu kaikkia apuja näistä. Hänen viestinsä oli se, että käyttöhuoneet tekevät asiasta hyväksyttävämpää ja ovat vääränlainen signaali nuorille. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen.

19.58 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa puhemies! Itsekin toivon tälle ystävällemme kaikkea hyvää, ja kiitos, että jaoit hänen ajatuksensa. Ehkä itse haluan vielä täsmentää sitä, että kukaan täällä ei ole kannattanut käytön laillistamista, ei millään tavalla. Ja me haluamme edelleen pitää tästä vahvasti kiinni, ja tietenkin teemme työtä sen eteen, ettei yksikään ihminen joudu käyttämään tällaista. Mutta ehkä se nyanssiero tässä on, että itse näen tämän siitä näkökulmasta, miten me vähennetään haittoja ja miten me kohdataan nämä pahasti riippuvuussairaina olevat ihmiset.

Me siis kuultiin asiantuntijoilta ja näiltä ihmisiltä, että esimerkiksi nämä suonensisäisesti käyttävät, joihin tässä äskeisessäkin puheenvuorossa viitattiin, voivat käyttää likaisia välineitä. Täällä esimerkiksi oli, ihan kuten täällä on tuotu esiin, että yksi pistosinfektio on 10 000 euroa julkisella puolella, ja tiedetään, mitä nämä C-hepatiitti- ja hiv- ja muut hoidot maksavat yhteiskunnalle. Tämän takia esimerkiksi Helsingin kaupunki toi esille, että he tarvitsevat väyliä, miten he saavat nämä ihmiset kiinni ja pystytään ehkäisemään näitten kustannusten kasvamista ja saamaan nämä ihmiset hoitoon ja irti siitä riippuvuudesta. Ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

tässä on ehkä se nyanssiero. Millään tavalla tässä ei nyt anneta signaalia, että tämä olisi millään tavalla ok. Päinvastoin, se on kiellettyä, ja sitä ei pidä hyväksyä millään tavalla, mutta otetaan kiinni näistä sairaista ihmisistä, jotka ovat yhteiskunnan aivan marginaaliryhmää, millä tavalla he saavat apua, miten he saavat nämä puhtaat ja turvalliset välineet ja saavat sen koko sosiaali- ja terveydenhuollon kyvyn tuekseen, kun ovat ajautuneet sinne. Tästä on ehkä kyse koko tässä keskustelussa, ja sen takia tässä nyt esitettiin tätä kokeilun selvittämistä, että meillä olisi näitä tutkimustuloksia, joilla me voidaan sitten myöhemmin todeta, miten näitä huumeriippuvuuksia voitaisiin ehkäistä, kun meillä olisi tutkittua tietoa tämän selvityksenkin taustalla.

Eli haluan vielä loppuun, arvoisa puhemies, sanoa, että meitä siis yhdistää varmasti se, että yksikin huumeiden käyttäjä on liikaa, mutta erottaa se, mitä keinoja me otetaan, miten me nähdään ihmiset, riippuvuussairaudet, miten me otetaan näistä ihmisistä koppi ja pyritään auttamaan heitä ylös kohti yhteiskunnan jäseneksi. Tästä minä aidosti ajattelen, että meillä on mahdollisuus, kun me nähdään tämä ongelma, katsoa tätä vähän laajemmin eikä vain torjua tätä koko ilmiötä, koska se ei ole ollut toimivaa, ja tätä ehkä yhteishenkeä tässä keskustelussakin olen halunnut korostaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

20.01 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Ei nyt ole tarkoitus tätä keskustelua sen enempää viivästyttää, mutta inspiroiduin edustaja Mäenpään puheenvuorosta ja ystävästäsi sen verran, että ajattelin nyt vielä yhden puheenvuoron käyttäen.

On totta, että meidän pitää etsiä keinoja ja tapoja siihen, että huumeiden käyttö ei olisi ongelma ja haaste tässä yhteiskunnassa. Jos oikein ymmärsin, niin ystäväne ehdotti lisäsatsauksia nuoriin. No, nyt tullaan sitten siihen kohtaan, missä pitää kysyä, ovatko esimerkiksi tämän hallituksen toimet olleet sellaisia, että niitä lisäsatsauksia nuoriin on tehty. Esimerkiksi nämä valtavat sosiaaliturvaleikkaukset ihan Kelan tilastojen mukaan osuvat eniten 18—24-vuotiaisiin ihmisiin. Samaan aikaan leikkauksista kärsivät valtavasti esimerkiksi yksinhuoltajavanhemmat. Eli toisin sanoen oppositio on kyllä valmis myös etsimään muita ennaltaehkäiseviä tapoja, ja täältä saa varmasti tukea, kunhan ne toimet eivät ole nähdyn kaltaisia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

20.02 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aiemmassa puheessa totesinkin, että mielenterveysongelmat ja päihdeongelmat kulkevat käsi kädessä. Kyllä meillä on keinoja. Me muistaakseni viikko sitten käsitelimme täällä aloitetta hatkanuorista ja lastensuojelun sijaisyksiköiden keinoista — niitä keinoja kun me saadaan lisää lainsäädäntöön. Lastensuojelulakia ollaan parasta aikaa uudistamassa, ja niitä keinoja sinne onneksi on tulossa. Tässä on yksi keino, miten lasten ja nuorten elämään voidaan puuttua varhaisemmin.

Olin vieraillemassa Ruotsin puolella Kalixin suljetussa perhekodissa. Tämä on toinen... Täällä illan aikana alkuillasta tuli puheenvuoro, jossa joku mainitsi, että joku oli sanonut, että pääsisi vaikka laitokseen. Ruotsissa tämäkin on oivallettu, elikkä siellä tällaiset nuoret, jotka ovat itselleen tai muille vaarallisia ja käyttävät päihteitä ja ovat huumeiden käyttäjiä, ovat siellä suljetussa perhekodissa, myöskin jengirikolliset, joihin liittyvät ne huu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

mausaineet. Mutta se ei ole vain pelkkä säilöpaikka, vaan siellä on läheiset suhteet kuntiin, oppilaitoksiin, joissa suunnitellaan sille nuorelle tulevaa elämänpolkua ja puretaan lääkettä, missä koukussa hän siellä on, ja pyritään häntä tervehdyttämään.

Tämäntyyppisiä keinoja meillä pitäisi olla Suomessakin. Meillä tällä hetkellä valitettavasti on lainsäädäntö niin löysä lastensuojelulain osalta, että lapset ja nuoret pääsevät karkaamaan noista yksiköistä. Ei ole keinoja, koska laitoksen yli astunut nuorta, joka lähtee hatkaan, ei voi ottaa kiinni henkilökunnan toimesta kuin tekemällä virka-apupyynnön ja sosiaalitoimelle, joka taas tekee poliisille virka-apupyynnön. Nämä ovat tosi hankalia juttuja.

Elikkä kyllä meillä keinoja on. Meidän pitää tiukentaa lastensuojelulakia, meidän pitää vastuuttaa vanhempia. Kaiken lähtökohdahan on se, miten me lapsemme alusta asti kasvatamme, onko hänellä turvallinen, terve perhe siellä keskellä. Tiedän, että on paljon perheitä, missä lapsi viettää elämänsä niin, että siellä on päihdeongelmaa, on mielenterveysongelmia. Nämä ovat tosi surullisia tapauksia. Näihin tarvitaan apua, ja myöskin tämä hallitus on terapiatakuulain saanut aikaan ja muuta tämmöistä, niin että toivon mukaan pikkujuttuja enemmän ja enemmän.

Mutta huumehuoneita en kannata. Ne eivät ole mikään huumausaineiden loppumisen keino. Kun täällä sanottiin, että se ei ole askel laillisuuteen, niin se on juurikin sitä. Elikkä se on signaali siihen, että huumeita voi käyttää. Ja on poliisille äärimmäisen hankala tilanne, kun meidän pitäisi valvoa kiellettyjä huumausaineita ja sitten onkin sallittua niitä josain kopissa piikittää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

20.05 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Itse sairaanhoitajana kuuntelin tätä keskustelua tuossa työhuoneessa ja ihmettelin hiukan, kun täällä on tuotu esille se, että nämä käyttöhuoneet esimerkiksi auttaisivat jollakin lailla kohtaamaan huumeiden käyttäjiä paremmin. Lisäksi otettiin esille esimerkiksi puhtaitten välineitten saaminen. No, esimerkiksi näitä puhtaita välineitähän saa jo apteekkeista haettua. Toisaalta sitten taas tämä kohtaamisasia: Jo nyt sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset auttavat aina päihdeongelmaisia, olipa kyse sitten alkoholista tai huumeista. Siellä sosiaali- ja terveydenhuollon puolella ei todellakaan mitenkään paineta ihmisiä alas heidän ongelmansa takia, koska kyse on todellakin ongelmasta ja sairaista ihmisistä, vaan heitä autetaan pääsemään pois aineiden käytöstä.

Nämä käyttöhuoneet ovat huumeitten käyttäjille ikään kuin tällaisia paikkoja, joissa heidän annettaisiin vain jatkaa sitä käyttöään, jos he näin haluaisivat, kun pääasia olisi siinä, että heille tarjottaisiin apua sen lopettamiseksi. Kannattaa muistaa, että päihteiden käyttäjillä se aine — huumeet varsinkin, mutta myös esimerkiksi alkoholi — vaikuttaa heidän kykynsä esimerkiksi ajatella niin sanotusti järkevästi. Tällainen käyttöhuone on vähän sama kuin tilanne, jossa ison avohaavan, sellaisen henkeä uhkaavan avohaavan, saanut henkilö ohjattaisiin vain johonkin huoneeseen ja hänelle annettaisiin välineet, joilla hän voisi yrittää sitten itseänsä hoitaa.

En missään nimessä oman ammattitaustan takia — olen siis työskennellyt mielenterveys- ja päihdepotilaidenkin kanssa — voi kannattaa näitä käyttöhuoneita, eniten siksi, että nyt täällä päättäjinä meidän täytyy taas ajatella myös sitä, mikä on se signaali, jonka me yhteiskuntana annamme niin päihteiden käyttäjille kuin erityisesti lapsille ja nuorille. Esimerkiksi kannabiksen käyttö on yleistynyt, ja mediassa on paljon kannanottoja ja artikkeleita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

sen puolesta. Se näkyy jo nyt lasten ja nuorten käytöksessä, eli esimerkiksi kannabista käytetään yhä enemmän. Joten jos me nyt sallisimme käyttöhuoneet, niin se olisi aivan selvä osoitus siitä, että me jollakin lailla hyväksymme huumeiden käytön yhä enemmän. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.